

Fut kale Fol em Emisik Fut Kolin

Abiw Mutuk Fian em Sios Kawtiw ilo Dabalayemse Fut kale.

1 ¹Sunbin-Got e akalem ibolow fukunin kuw geleweko, Fol nelo gaanemeko, Kulais Yesus em kalan kunum kenemse te. Kame neso, Kulais elo akate ibolow fein dangbe kunum Sostenes so, ²aso nu fut kale Kolin abiw mutuk fian ka biliw Sunbin-Got akalem galmose kunum waneng alik alik yulo dabalayemuw te. Sunbin-Got e Kulais Yesus em kanese beem mongom ete aneng aneng angom beem nukalem Kamok Fian Yesus Kulais em wiin daolewkabiliw kunum waneng ilo akalem galmose kunum waneng keyemse te. Beemdiw, e alik alik nukati akalem galmose kunum waneng keyembe te.

³Nukalem Aatim Sunbin-Got so, nukalem Kamok Fian Yesus Kulais eso, yelim bi alik alik yulo ikalem ibolow folok so, ibolow menew so, duyemboliwka!

Fol e Sunbin-Got elo “Weso! Seyo!”, dangenale em Sang te.

⁴Feinka! Sunbin-Got e Kulais Yesus em dim e yulo sak misim kuw Sunbin-Finik em kitil eisneng duyemse kasike, ne diwkuw diwkuw nem Sunbin-Got elo “Weso! Seyo!”, dangakabi te. ⁵Nimtew angom? E akalem min em dim ete yom weng bakabiliw weng so, ibolow kal kebiliw beso, alik alik beem dulum elote yulo emso kunum waneng keyemse kasike. ⁶Kanese be nulo kilele kukuyemete: Kulais em kalan weng kilisiliw weng be yom ibolow tem ka kel kitil keko, fein dem gilase te. ⁷Kaneko beli, yu Sunbin-Finik em bamki kitil eisneng gel mak em dulum elote

sukum kelinba kesomi, nukalem Kamok Fian Yesus Kulais em fitew dim toloke ding dim be fen alakabiliw te.^a Kameem buluw ding dim elote uneko, fefe ding keloke ding kabalak e, e yulo kitil duyemkabe kasike, nukalem Kamok Fian Yesus Kulais em iti toloke ding dim bakate, yu sen so banim kiol kuw kunum waneng kelokoliw te.^b ^c Nimtew angom? Yulo gaayemeko, akalem Min Yesus Kulais num Kamok Fian eso, yuso bongguko, makmak keyemse Sunbin-Got be fein dem em sen mongom kayak Sunbin-Got ete kasike.^b

Fol em Weng Kal Kuluko, Yan Weng Keyemse em Weng te.

Amen Amen Kesiliw em Sang te.

¹⁰ Nem nakunum kumel kunum waneng yutaka! Ne nukalem Kamok Fian Yesus Kulais em wiin dim ete kitil weng mak keyemeko, yulo bokoyemite: Alik alik yu ibolow ki makmak keko, weng makmak kuw bokolew bokolew kemoliwka! Yu kanelom amen amen kuw kemokoliw te! Ite bate! Kate, alik alik yom ibolow fukunin so, ibolow diwyemin so, ki makmak kebomaka!^c ¹¹ Nimtew angom ete kaneko weng bakayembi ye? Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Koloe um angin i nelo weng kal mak bokonemomeliw: “Im ibolow mutuk e amen amen keko, ganbiliw te.”, nangsiliw kasike. ¹² Nelo nangsiliw weng mak e kanekote: Mali mak i bokolomeliw:

“Nu Fol em angin kebuluw te!”, angbiliwi,
 mali mak i “Nu Abolos em angin kebuluw te!”, angbiliwi,
 iti mali mak i “Nu Fita em angin kebuluw te!”, angiwi,
 mali isik “Nukalem ete Kulais em angin kuw kebuluw te!”,
 angakabiliw kasike.^d ¹³ Kate yu kilele ibolow fukunemoliwka! Mali yu ki keko, Kulais elo amen amen kelewokoliw sako? Bani, mali kawtiw i Fol nelo ais dim sil biki konemwi, ne yom dim kuansi sako? Bani, mali kunum yulo nem wiin dim ok da koyemsiliw sako? Itel bate! ¹⁴⁻¹⁵ Yu kililina! Ne yom dim biliw kunum waneng mak ok da koyeminba kesi kasike kame, mak kawtiw mak kanelom bokolomeliw: “Nulo Fol em wiin dim ok da koyemsiliw te!”, angbokoliw te! Beem dulum elote ne Sunbin-Got elo “Weso fian!”, dangbi te. Kilisbus so, Gaius so,^e ¹⁶ Stefanas em angin iso, kunum waneng ite kuw ne ok da koyemsi te. Nanew kawtiw ikati ok da koyemsi yake, nakati akokow so keli te.^f ¹⁷ Nimtew angom? Kulais e nelo ok da koyemin beem mongom angom namdalina kenemse

^a 1:8 1 Tesalonaika 3:13; 5:23 ^b 1:9 1 Tesalonaika 5:24; 1 Sion 1:3 ^c 1:10 Filibai 2:2

^d 1:12 Kalan Kunum 18:24-28; 1 Kolin 3:4 ^e 1:14 Kalan Kunum 18:8; Ulom 16:23

^f 1:16 1 Kolin 16:15

kasike. Kate, e nelo Sunbin-Got em Weng Kal Ken Ati “Bakayem tem bakayem tem de unema!”, angomi, namdase te. Namdalei, ne uneko, mali kawtiw ilo ikalem kiin dim ete abal ken weng mak bokoyemeko, kak keyeminba kekabi te. Nimtew angom? Mesik esik Kulais em ais dim kanese auk so eisneng fian be sak sang fong gel atew keloke kasike.

Sunbin-Got em Kal Fian em Weng te.

¹⁸ Yu kilele ibolow fukunina! Ais sil bikisiliw em sang be mali kuanomin deiw kakabiliw kawtiw i kiliko, “Ibolow goluw sang kuw te!”, angakabiliw kate, mali sunsun bin kulamin deiw kakabuluw kunum waneng nu sang be kiliko, “Sunbin-Got em takak kitil so sang ete te!”, angakabuluw te.^g ¹⁹ Nimtew angom? Sunbin-Got em fut ayem tem kel Sunbin-Got e bokolomele:

“Kal fian so kawtiw im kal fian e ne kulu koyemoki te.

Koyemii, ibolow fukun ken so kawtiw im ibolow fukunin akati kuluko, deng dayemoki te.”,

angse kale.^h ²⁰ Keko beli, kal fian so kawtiw i kame nono kelokoliw e? Sunbin-Got em kukuyemin weng aluwko, atin kuw kal kebiliw kawtiw ikati nono kelokoliw e? Kawin dim kaleem ibolow fukunin ken so kawtiw i nono kelokoliw e? Nimtew angom? Sunbin-Got e kawin kaleem kal ibolow fian aluwbiliw kawtiw im ibolow fukunin e ibolow kau keyemkabe kasike.ⁱ ²¹ Em ibolow fukunin kal fian e kanekote: Kawin kaleem kawtiw i ikalem ibolow kal fukunin em deiw geleweko, fen yak yak keko, Sunbin-Got elo nam atemeko, kal keliw kasike, e mali kawtiw num galuw weng emdiw bakabuluw weng be kiliko, gelewkabiliw kunum waneng bite kuw kuluko, akalem sunsun kulamin deiw ka kel mo koyemse te.^j ²² Feinka! Suda kawtiw i “Auk so kitil so eisneng mak kukuyemina! Kukuyemina!”, angbiliwi, im ibik da koyembiliw Gilik kawtiw i “Ibolow kal fian fukunin kukuw fenkabuluw kai!”, angakabiliw kate, ²³ nukalem ete biim ibolow fukunin be geleweinba keko, Kulais em ais dim sil bikisiliw em sang ete kuw bakayem tem bakayem tem de kakabuluw te. Bakayemkabuluw kasike, Suda kawtiw i sang be kiliko, beem mongom ete kuminkabiliw te. Keko beli, im ibik biliw kawtiw ikati sang be kiliko, “Goluw weng ete kuw te!”, angakabiliw kasike.^k ²⁴ Kate, mali Suda kawtiw nuso, mali num ibik biliw kawtiw yuso, alik alik nulo akalem wiin so galmoko, gaayemse kunum waneng num fukunin e kanekote: Kulais e Sunbin-Got em auk so kitil so ete te! Feinka! Kulais e Sunbin-Got em ibolow kal fian ete te!^l ²⁵ Kawtiw yu “Nu kal fian so, kitil so auk so kawtiw nute te!”, angakabiliw kawtiw yu kilele ibolow

^g 1:18 Ulom 1:16 ^h 1:19 Aisaya 29:14 ⁱ 1:20 Sow 12:17; Aisaya 19:12; 33:18; 44:25

^j 1:21 Matyu 11:25 ^k 1:23 Ulom 9:32; 1 Kolin 2:14 ^l 1:24 Kolosi 2:3

fukunemoliwka! Sunbin-Got em goluw fukunin atew e kawtiw num ibolow kal fian beelo atin kuw bakilewkabe te. Beemdiw, em beit nam atew e kawtiw num melmel alik alik beelo atin kuw bakiyemkabe te.^m

²⁶Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu yukalem sua em bisiliw ding be ibolow fukunina! Sunbin-Got em yulo gaayemse ding kabalak e, e kawin kaleem kawtiw im kiin dim e “I ibolow fukunin kal fian so, auk so kitil so, kamok fian kunum waneng kai!” angeko, biliw kunum waneng banban mak gaayeminbakabe te.ⁿ ²⁷Babo! Kate, Sunbin-Got e “Kal kawtiw ilo inkal keyemoki te!”, angomi, kawin dim kaleem kawtiw im kiin dim e “Sak wiin banim kawtiw ite te!”, yangakabiliw kawtiw ite kuw gaayemse te. ²⁸Beemdiw, Sunbin-Got e “Kamok kawtiw im wiin daolomin em deiw banim keyemoki te!”, angeko, kawin dim kaleem kawtiw im kiin dim e “Sak baluw kawtiw it te!”, yangakabiliw kawtiw ite kuw gaayemse te. ²⁹Kaneko kasike, mali kawtiw i kanelom Sunbin-Got em kiin dim e “Nu wiin so kawtiw nute te!”, angeko, ikalem wiin dao kemokoliw te!^o

³⁰Sunbin-Got akalem ete kuw alik alik yuso, Kulais Yesus eso, fewtoko, bonggu makmak keyemse te. Kaneyemeko, Kulais Yesus be

yom ibolow kal fukunin ken so,
yom kiol kukuw kuw beso,
yom akalem wiin so amkoyemse kunum so,
yom kuankemin em deiw tuk moko, sunsun finik so bin em deiw
busuyemse kunum so,

alik alik beem sen mongom kayak kelewse te.^p ³¹Keyemse kasike kame, yu Sunbin-Got em fut em angse weng kale gelewemoliwka!

Nimin kawtiw ite mak “Dawsuluma!”, angiw tewe, i Kamok Fian em
wiin ete kuw dawsulemoliwka!^q

2 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Nem yom dim teleko, Sunbin-Got em Weng Kal Ken Ati ibolow win sang be bakayemali ding dim bakate, ne weng ken so, abal so, kal fian so, de teleko, bokoyeminba kemali te. ²Babo! Kate, nem ibolow fukunin fian kale kuw bokoyemomeli: “Nem yuso bisi ding dim bakate, ne kanelom mali kal fian eisneng mak bokoyemoki te! Itel bate! Kulais Yesus em sang so, akalem sil bikisiliw em sang bete kuw bokoyemoki kasike!”, angenali te. ³Angeko, nem yuso bisi ding dim bakate, ne kitil banim keko, inkal fian kuluko, walwal so kebomi,^r ⁴weng ken ibolow fukunin ati te so weng mak bokoyeminba kealenali te. Kate, ne Sunbin-Got em dulum elote

^m 1:25 2 Kolin 13:4 ⁿ 1:26 Matyu 11:25; Sekow 2:5 ^o 1:29 Efesus 2:9

^p 1:30 Selemaya 23:5-6 ^q 1:31 Selemaya 9:23-24 ^r 2:3 Kalan Kunum 18:9; 2 Kolin 10:1

ibolow fukunsomeli: "Kiol kuw aluwbam!", angeko, Sunbin-Finik so, beem kitil fian beso, alew beem dim ete kuw yulo kilele kukuyemsi te.^s 5 Kukuyemsi kasike, yom fein ibolow be kanelom kawin kaleem kunum Fol nem kal so abal nam weng beem dim mo koyem kemoke te. Itel bate! Kate, yom fein ibolow e "Sunbin-Got em auk so kitil em dim ete kuw mo koyem kemoka!", angakabi te.

Sunbin-Finik em Kal Fukunin Fian Duyemse em Weng te.

6 Feinka! Nu Sunbin-Got em fein angin keko, kilele ibolow fukunkabiliw kunum waneng ilo kal fian so weng mak bokoyemkabuluw te. Kate, kal fian so weng be kawin dim kaleem banimomin kawtiw so, biim kamok so, alik alik biim kal fian atew bate te. 7 Feinka! Nu Sunbin-Got em kal fian keko, okmobise ibolow win sang beem deiw bete kuw kukuyemkabuluw te. Kawin dim kale talfut kelinba kese ding dim kabalak e, Sunbin-Got e deiw be ibolow fukuneko, "Mali fein nangbiliw kunum waneng ilo dokoyemii, i abiil tикиn kalo uneko, nakalemso makuw bokoliw tel!", angse kale. 8 Kate, kawin dim kaleem kamok kebiliw kawtiw i ibolow win sang be dolon kelinba kelewaliw te. I dolon kelewbiw tewe, i auk so kitil so Kamok Fian be deeko, ais dim sil bikilinba kesiliw tew te. 9 Kate, kawtiw num ibolow fukunin beelo atin kuw bakiyemeko, abiil tикиn kel num dulum elote memen kekabe eisneng atite ati beem dulum elote Sunbin-Got em fut ayem be bokolomele:

"Mali kawtiw i kiin so ateminba keko,
ken tem so kililinba keko,
im ibolow mutuk e ibolow fukuninba kesiliw eisneng bete kuw
Sunbin-Got e mali elo ibolow fian dulewkabiliw kunum waneng biim
dulum elote memen keyemse kale.",

angse kale.^t 10 Angse kate, Sunbin-Finik e alik alik okmobe eisneng akal, Sunbin-Got em ibolow tem akal, alik alik be kilele atemeko, atin kuw kal kebe kasike, e Sunbin-Got em dim kuluko, nulo ibolow win sang be kaim dim fitew dakabe te.

11 Yu kilele ibolow fukunemoliwka! Mali kawtiw mak i nanew kunum mak em ibolow tem e kilele atemeko, kal kelinba kebiliw te. Kunum beem finik ete kuw akalem fukunin eisneng be kilele kal kekabe te. Beemdiw, Sunbin-Finik ete kuw Sunbin-Got em ibolow tem be fein kilele kal kekabe te. 12 Keko beli, nu kawin dim kaleem finik mak kulinba kesuluw kate, nu Sunbin-Got em Sunbin-Finik be kulukabuluw kasike, nu Sunbin-Got em nulo bamki kitil eisneng fian duyemse eisneng be atemeko, kilele kal kekabuluw te. 13 Mali kawin dim kaleem kunum mak akalem ibolow fukunin kal fian so be nulo kukuyeminba kelei, nu

^s 2:4 1 Tesalonaika 1:5 ^t 2:9 Aisaya 64:4

kame beem weng yulo bakayemkabuluw kate, Sunbin-Finik em ktil dim e nu yulo weng be kukuyemkabuluw te. Feinka! Sunbin-Finik e nulo dokoyemkabe kasike, nu ki keko, mali Sunbin-Finik em dim kakabiliw kunum waneng ilo Sunbin-Finik em fein weng be kilele kukuyemkabuluw te.¹⁴ Kaneyemkabuluw kate, kawin dim kaleem kasel i Sunbin-Finik em kal be diwyeminba kekabiliw kasike, i Sunbin-Finik beem kal weng beem dulum elote “Be sosen eisneng kai!”, angomi, kilele dolon kelinba kekabiliw te.¹⁵ Yu ibolow fukunina! Sunbin-Finik em dim kakabiliw kunum waneng i alik alik eisneng angom be kilele diwkabiliw kate, kawin dim kaleem kasel i Sunbin-Finik em dim kakabiliw kunum waneng ilo kilele diwyemeko, dolon kelinba kekabiliw te.¹⁶ Yu Sunbin-Got em fut ayem tem beem weng kale ibolow fukunemoliwka!

“Kante Kamok Fian em ibolow tem kal kekabe ye?

Mak kawtiw mak banim te.

Beemdiw, mak kunum mak ki keko, Kamok Fian elo nam
kukulewe te.”

Kate, nukalem ete Kulais em ibolow fukunin be fein aluwkabuluw te.^u

Bongguko, Sunbin-Got em Aluwbamin Aluwbabuma!

3 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Ne yulo diwyemite: “I kikis kuw keko, Kulais em deiw kakameko, Sunbin-Finik eso kilele kakabiliw kunum waneng kelinba kesomi, kawin dim kaleem kasel imdiw kakabiliw kai!”, angsi kasike, ne yulo aul beliw im kukuyem weng atew kuw bokoyemsi te. ²Fein! Yu aul beliw imdiw keko, ki kelinba kesomi, ktil wanin kulinba kebiliw kasike, ne yulo aul beliw wanin nom atew ete kuw yemgibisi te. Yemgibomelii, ne yulo iti diwyemeko, “Kame akati ki kelinba kebiliw kai!”, angeko, alakabi te.^v ³Nimtew angom? Yu kawin dim kaleem kawtiw imdiw kakabiliw kasike. Feinka! Yu kawin dim kaleem kukuw wa kuw geleweko, ibolow deet kelew kelew kukuw so, ganbin kukuw so, gelewkabiliw kawtiw kebiliw te.^w ⁴Yu amen amen kuw keko, maliyu bokolomeliw: “Nu Fol em angin nute te!”, angbiliwi, maliyu bokolomeliw: “Nu Abolos em angin nute te!”, angbiliwi kasike. Kate, yu kilele ibolow fukunemoliwka! Alik alik beemdiw kanekabiliw kawtiw yu kawin dim kaleem kukuw kuw gelewkabiliw kasike.^x ⁵Kate, yu kilele yan weng mak bokonemina! Abolos e kante ye? Fol e kante ye? Fein! Aso nu sak Kamok Fian em weng afak kunum alew nute te. Bomeluwi, e aso nulo yamdalei, aso nu em yangse weng be kiliko, gelewsomi, yom dim elo uneko, yom fein ibolow biilo dakayemkabuluw te.^y ⁶Yu aso num aluwbamin be diwemoliwka! Ne wanin kaimin kunum atew teleko, kaibelii, Abolos e

^u 2:16 Aisaya 40:13 ^v 3:2 Kibulu 5:12-13; 1 Fita 2:2 ^w 3:3 1 Kolin 1:10-11

^x 3:4 1 Kolin 1:12 ^y 3:5-6 Kalan Kunum 18:4,11

teleko, ok abamin kunum emdiw kese te. Keko beli, Sunbin-Got e wanin musun beem wanin beelo “Dem gilala!”, angeko, angse weng be fein kese te. ⁷Kasike kame, wanin kaibe kunum so, ok abamin kunum eso, aso bi wiin banim kunum kate, akalem angse weng be fein kese Sunbin-Got ete kuw fein wiin so kebe te. ⁸Beli, wanin kaibe kunum so, ok abamin kunum eso, aso i bongguko, aluwabamin makmak kekabiliw te. Kekabiliw kate, im kamok e aso biim aluwabamin be diweko, im bukebiliw beem yan ken be fein duyemoke te.⁹ Aso nu makuw fangfang dako, Sunbin-Got em sak weng afak kunum kebuluw kate, yukalem ete Sunbin-Got akalem musun yute te.

Am Gemin em Fakam Weng te.

Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu fakam weng kale kilele kililina!

Yu Sunbin-Got em am yute te! ¹⁰Sunbin-Got e nelo ibolow folok kenemeko, nelo wiin so am gemin kunum emdiw kenemse kasike, ne ilkul kun atew kuluko, am beem kun kitil kuw mosi te. Mosomelii, mali kunum mak teleko, ilkul beem dim e am dil fakalasomi, am gekabiliw te. Kate, am gekabiliw kunum waneng yu kilelbiko, am gesomi, boliwka! ¹¹Nimtew angom? Yu kanelom sak ais akal kuluko, am kun kelewlokoliw te! Itel bate! Yesus Kulais e am beem mosi ilkul kun atew ete kuw kasike!^a ¹²⁻¹⁵Kaneko kasike, nimin kunum waneng ite mak am be geliw tewe, i kilelbiko, boliwka! Nimtew angom? Deiw mak ding mak kabalak e, Sunbin-Got e im aluwabamin be fein kilele diwyemoke kasike. Mali kunum waneng i ilkul kun beem dim e ^gol so, ^silba so, tum win filik falak so, on kisol so eisneng beso geliw tewe, i yan ken mak kulokoliw te. Kate, mali kunum waneng i beit ais so, monom kon so, mot so, sak mesesem be kuluko, belbil am kuw geliw tewe, im bukesiliw be kaineko, sakeko, banimoke te. Keko beli, belbil am be gesiliw kunum waneng bi sunsun finik so bin kulokoliw kate, aul ais el ete kuminei, bing kulusiliw aul emdiw kelokoliw te.^b

¹⁶ Yu kilele ibolow fukunemoliwka! Yu Sunbin-Got em am yol kebiliwi, Sunbin-Finik e yom dim kel alakabe te.^c ¹⁷Kaneko beli, nimin kawtiw ite mak teleko, am yol be sakok keliw tewe, Sunbin-Got e kanekabiliw kawtiw bikati sakok yenoke te. Nimtew angom? Sunbin-Got e akalem am yol be akalem wiin so amkoko, ayem kelewse kasike. Feinka! Am yol be alik yom kiskiw ete te.

Wiin Daoyemkemin Kukuw em Weng te.

¹⁸ Yu kanelom yukalem kuw funum kemokoliw te! Nimin kawtiw ite mak “Kawin kaleem dim kel nu kal fian so kunum waneng kebuluw kai!”,

^a 3:8-9 Matyu 13:3-9; Efesus 2:20-22 ^a 3:11 Aisaya 28:16; 1 Fita 2:4-6

^b 3:12-15 1 Kolin 4:5 ^c 3:16 1 Kolin 6:19; 2 Kolin 6:16

angiw tewe, i ibolow kau kawtiw emdiw keko, boliwka! Kebomeliwi, ibik ete, i fein kal fian kunum waneng kelokoliw kasike.¹⁹ Nimtew angom? Kawin dim kaleem kal fian e Sunbin-Got em kiin dim e ibolow galuw kuw kekabe kasike. Yu Sunbin-Got em fut ayem em weng kale kililina! E bokolomele:

“Sunbin-Got e kal fian so kawtiw im fimdi famde kukuw atemeko, fein fitew dim dayemkabe te.”,
angeko,^d ²⁰iti weng makso bokolomele:

“Sunbin-Got e kal fian so kawtiw im ibolow fukunin ‘Kaneluma! Kaneluma’, angbiliw weng be kilele kal kesomi,
‘Soson weng kuw keliw te!', angakabe te.”,

angse kale.^e ²¹⁻²² Angse kasike, yu kanelom Fol o, Abolos o, Fita o, mali kawin dim kasel num wiin daoyem kemokoliw te! Itel bate! Nimtew angom? Kunum biso, kawin kaleso, finik so bin iso, kuankemin eso, kameem ding beso, sow em ding eso, alik alik mesesem eisneng yom dim kel kanekabe eisneng be yukalem eisneng kelei, yu beem kak kunum kekabiliw kasike. ²³Kate, Kulais akalem ete alik alik yom kak kunum kelei, Sunbin-Got e Kulais em kak kekabe te.

Kalan Kunum im Aluwbamin em Sang te.

4 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu Abolos so, Fita eso, neso, alik alik nulo yetemeko, num dulum elote bokolomeliw: “Kulais em weng afak kunum ite te! Sunbin-Got e kunum biilo em ibolow win sang kukuyemkemin kunum keyemse kai.”, angeko, yangboliwka!
²Kate, nimin kunum ite mak mali em afak kunum keliw tewe, im imisik ibolow fukunin e kanekote: I ikalem kak kunum kumel biim weng kuw kiliko, gelewemoliwka!^f ³⁻⁴Kaneko kasike, mali yu so, mali kawin kaleem diwyemin kunum iso, alik alik yu nem kukuw diwnemiu tewe, ne yom nangbiliw beem dulum elote sakik gel mak kelinba kebi te. Feinka! Nakalem ibolow fukunin e kanekote: Ne sen so banim keko, Sunbin-Got so ibolow ki makmak kekabi kate, nakalem akati nakalem kukuw beelo diwinba kekabi te. Nimtew angom? Nelo diwnemoke kunum e nakalem Kamok Fian ete kuw kasike. Nanew kunum waneng mak ite bate. ⁵Beem mongom ete yukati kanelom mali kunum waneng ilo diwyembokoliw te! Itel bate! Yu Kunum Fian em iti toloke ding feneko, boliwka! Beem ding dim bakate, e mililiw okmobe eisneng be fein ailbin dim dako, kawtiw im ibolow mutuk alakabe eisneng bakati fein fitew kaim dim daloke kasike. Dasomi, nulo amen amen kuw diw koyemeko, wiin fian duyemoke te.^g

⁶Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Ne alik yom ibolow fukunin em dulum elote ibolow fukunsomi, yangbi weng be Abolos

^d 3:19 Sow 5:13 ^e 3:20 Sim Fut 94:11 ^f 4:2 Iluk 12:42 ^g 4:5 1 Kolin 3:8

so, aso nukalem dulum elote angbi te. Nimtew angom? Yu nukalem kukuyemin weng be fein kiliko, gelewiw tewe, yu Sunbin-Got em weng be bakiyemeko, mali num wiin daolew kebomi, mali num wiin de mit da koyeminba kemokoliw kasike.^h ⁷Yu kililina! Kante mali yulo amen keyemeko, mali yom imisik kawtiw keyemkabe ye? Yu kilele ibolow fukunemoliwka! Alik alik mesesem mesesem eisneng yulo em so kawtiw keyemkabe eisneng be Sunbin-Got ete kuw yulo duyemkabe kasike. Kaneko kasike, yu nimtew angom ete yukalem wiin daoko, “Nukalem kitil ete eisneng be kulukabuluw kai!”, angakabiliw e?ⁱ

⁸Ebo! Yu atin kuw ki keko, biliw bakate. Yu ilum gel so banimsomi, atin kuw em so biliw bakate. Yu kame akal emisik kamok fian kebiliw kate, nu sak weng afak kunum kuw kebuluw tew te. Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Nem ibolow fian e kanekote: Yu kamok fian keko, biliw te! Biw tewe, nukati yuso makuw akati kamok fian kekabuluw kasike. Kate be kame bate. Sow em kaneloke eisneng ete kuw te. ⁹Kate kame, nu atemeko, ibolow fukunuwete: Sunbin-Got e kalan kunum nulo kunum waneng im fefe kuanomin kunum emdiw mo koyemse tew te. Mo koyemsomelei, mali i nulo yetemeko, “Kuankabiliw te!”, yangeko, kalan kunum nu kawin dim kale kel Sunbin-Got em yemdakamin finik im kiin dim akal, kawtiw alik alik im kiin dim akal, alik alik im kiin dim e kuanin fian mak kulusomi, kuankabuluw tew te. ¹⁰Feinka!

Nu Kulais em wiin dim e ibolow goluw kunum kebuluw kate, yusik Kulais em wiin dim e kal fian so kunum waneng kebiliw bakate.

Nubeit nam kebuluw kate, yu auk so kebiliw bakate.

Yu wiin so kunum waneng kebiliw kate, nu baluw kunum kebuluw te.

¹¹Sua kel elote teleko, kameem ding dim kalakate, diwkuw diwkuw nu ok tew yemen tew so bomi,

ilim tulum kuw minggibomi,

i nulo yen feiw bomi, num ken abin teinomin be banim kamaliw te.^j

¹²Diwkuw diwkuw nu bukeko, aluwkabuluw te.

Mali kawtiw im nulo weng miyemiw ding dim bakate, nu ilo ibolow bamki so weng kuw bokoyemkabuluw te.

Im nulo yenomin kemiw ding dim bakate, nu kitil kuw moko, ilum be sak daokabuluw te.^k

¹³I nulo yakok weng bokoyemkabiliw kate, nu ilo menew weng kuw bokoyemkabuluw te.

Kawin dim kaleem kasel im kiin dim e, nu diwkuw diwkuw kukun so, kasuk tuw angbin emdiw kebuluwi, i nulo desi keyemkabiliw te.

^h 4:6 Ulom 12:3 ⁱ 4:7 Ulom 12:6 ^j 4:11 2 Kolin 11:23-27 ^k 4:12 Matyu 5:44; Kalan Kunum 18:3; 2 Tesalonaika 3:8

Kilelbiko, Bin em Weng te.

¹⁴Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Ne weng kale boko, “Inkal kulina!”, angomi, yulo bokoyeminba keli te. Kate, nakalem ibolow mutuk fian keyemkabi aul min yulo “Ibolow fukunin dolon ken kululiwka!”, angomi, weng be fut tem ka kel boyemi te.

¹⁵Yu kilele ibolow fukunina! King kel tausen (10'000) kukuyemin kunum waneng mak i kame Kulais em gelewin deiw be kilele kukuyem tewe, yu kanelom kalew makmak nelo akokow kemokoliw te! Feinka! Nemisik yom dim teleko, Sunbin-Got em Weng Kal Ken Ati be yulo kilele kukuyemsomi, Kulais Yesus em kiin dim e yom kalew emdiw keyemsi te.¹ ¹⁶Keyemsi kasike kame, ne yom yamtoloko, emisik kunum keyemi kasike, yu nem kukuw kilele gelewemoliwka!²

¹⁷Beem dulum elote ne Timoti elo yom fukun elo dabalali te. E nem ibolow mutuk fian kelewkabi aul emdiw keko, Kamok Fian em aluwbamin alik alik kilele aluwkabe kunum ete te. E alik alik yom ibolow kilinin keyemsomi, nem aneng aneng angom im sios kunum waneng ilo kukuyemkabi kukuyemin weng so, nem Kulais Yesus elo gelewkabi kukuw beso, alik alik be kilele kukuyemoke te.”

¹⁸Mali yom dim biliw kawtiw i ikalem wiin ete kuw daolewsomi, “Fol e nam kale kel tele te!”, angakabiliw kate, ¹⁹Sunbin-Got e ibolow kele tewe, ne fongate akate yom fukun elo toloki te. Kaem ding dim bakate, ne kanekabiliw kawtiw biim kanebiliw kukuw be diwyemsomi, “I sak weng kuw bakabiliw kawtiw yake? Bani, fein Sunbin-Got em kitil aluwkabiliw kawtiw yake?”, angeko, diwyemoki te. ²⁰Nimtew angom? Sunbin-Got em `gawman sang be mali kawtiw im sak weng abal nam bakabiliw emdiw ba kasike. Kate, sang be Sunbin-Got em deiw ka kel kakabiliw kunum waneng im dulum elote auk so kitil so fitewkabe kasike.”

²¹Kaneko kasike, yu nono eisneng mak ibolow kelewibiliw e? “Ku kaung so num dim kale teleko, mali nulo yen feiw koyemeko, kilelyemoka!”, nangbiliw sako? Beni, “Ku nulo ibolow mutuk fian keyemsomi, menew weng so dokoyemoka!”, nangbiliw sako?

Sios Kawtiw im Kukuw Wa Kebiliw em Sang te.

5 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Mali kunum waneng mak weng kal inkalso mak bokonemomeliw: “Kolin abiw mutuk fian em sios biim mutuk e kunum mak osow kukuw fian makkekabe te. E akalem alew kalel uso osow kekabe kai!”, nangsiliw te. Yutaka! Kaneko osow kukuw be fein ibolow kelinba kebiliw kawtiw biim kukuw atin kuw wa be bakilewkabe te!³ ²Kate, yukalem ete em kanebe kukuw be ibolow fukuninba kesomi, yukalem

¹ 4:15 Galesia 4:19 ^m 4:16 Filibai 3:17 ⁿ 4:17 Kalan Kunum 19:22 ^o 4:20 1 Kolin 2:4

^p 5:1 Kunum Ayem 18:7-8; Sawa Weng 22:30

wiin ete kuw daolew kekabiliw te! Yu kilele ibolow fukuneko, “Eke!”, angeko, amemin fian mak ameko, yom mutuk alakabe kunum beelo kuluko, kut elo da kolewoliwka! ³Fein! Ne singam keko, bi kate, nem ibolow fukunin e yuso mewso kebe kasike, ne kunum beem kukuw akati diweko, elo yuso makuw geelewabi te.⁴ Geelewabi kate kame, yu nukalem Kamok Fian Yesus em wiin dim e wensaneko, kunum beelo akati geelewoliwka! Yom kanelokoliw ding dim bakate, nem ibolow fukunin so, nukalem Kamok Fian Yesus em kitil beso, alik alik be yuso makuw boke te. ⁵Bomelei, sios kunum waneng yu yom mutuk alakabe kunum beelo kuluko, kut elo da koleweko, elo Seten-Ataanim em teing dim da kolewoliwka! Da kolewiwi, Seten-Ataanim e kunum beem kal anggil be an kolewoke kate, Kamok Fian em Ding keloke ding dim kabalak e, e kunum beem finik beelo nam banim kele kasike.”

⁶Feinka! Yu kanelom yukalem wiin dao kemokoliw te! Yu fakam weng kale kilele kililina!

Fakam weng beem ^belet wanin e sios kunum waneng num kiskiw ete te. ⁷Is e sili sili namkekabe kunum mak em kiskiw ete te.

Yu akokow kebiliw sako? Is fong gel kuw belet dim dukukabiliw kate, belet banban alik alik be fein fasukabe te.⁸ Kaneko kasike, yu suaem is be kut da kolewoliwka! Kolewbomeliwi, yu kais nam belet is banim so, ken ati kuw kelewbolika!

Nimtew angom? Kulais e ^Abanggayemse Ding em ^siwiw men emdiw keko, sili sili nam kunum waneng num gomet elote kuanse kasike.⁹ Beem dulum elote nu kame Kulais em Abanggayemse Ding be ibolow fukuneko, kalfongemoluwka!

Kate, kame, sili sili kukuw so, wa kukuw so, suaem ^is kebe emdiw eisneng alik alik be kut elo da kolewsomi, wangweng kukuw so, kiol kuw kukuw so, ^belet is banim kukuw emdiw kuw kemoluwka!¹⁰

⁹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Nem sua kel yulo fut boyemsi fut¹¹ tem ka kel, ne yulo boyemomeli: “Yu kanelom osow nam kawtiw iso bongguko, kakamokoliw te!”, angsi te. ¹⁰Weng be, ne kawin dim kaleem kawtiw alik alik im dulum elote boyeminba kesi te. Feinka! Nem yulo “Yu kanelom osow kekabiliw kawtiw so, bisil nam kekabiliw kawtiw iso, silikmoyemkabiliw kawtiw iso, dasuw-got im wiin daoyemkabiliw kawtiw iso, alik alik iso bongguko, kakamokoliw te!”, angbi weng be alik alik biim dulum elote bokoyemi tewe, alik alik yu kawin dim kale atin kuw kolewokoliw tew te. ¹¹Kate, ne sios kunum waneng biim dulum elote weng be boyemsi te. Yu kilele kililina! Yom mutuk ka kel biliw dasuw kunum waneng mak

^a 5:3 Kolosi 2:5 ^r 5:5 1 Timoti 1:20 ^s 5:6 Galesia 5:9 ^t 5:7 Aisaya 53:7; 1 Fita 1:19

^u 5:8 Sawa Weng 16:3 ^v 5:9 Nu Fol em angakabe fut Kolin abiw mutuk fian ilo dababayemse fut be kuluko, kal kelinba kakabuluw te.

osow kukuw so,
 bisil nam kukuw so,
 dasuw-got im wiin daoyemomin kukuw so,
 mali im wiin de mit da koyemomin kukuw so,
 ^wain ok banban wanomin kukuw so,
 yakut kukuw so,

kukuw beemdiw kemiw tewe, yu kanelom iso bongguko, kakamokoliw te! Fein! Yu kanelom kanekabiliw kawtiw iso wanin wanbokoliw te!^w

¹² Yu kilele ibolow fukunina! Ne sios kunum waneng num kut kel biliw kawtiw im diwyemin kunum bate. Kate, yukalem ete fein sios kunum waneng yukalem diwyemin kunum waneng kekabiliw te. ¹³ Feinka! Sunbin-Got akalem ete sios kunum waneng num kut kel biliw kawtiw ilo kilele diweko, geeyemoke kate, yukalem dulum elote “yu yom mutuk alakabe wa kekabe kunum beelo kuluko, kut elo da kolewoliwka!”^x

Sios Kawtiw ikalem Geelew Geelew Kekabiliw em Weng te.

6 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Ne weng inkal so mak so kiliko, “Be fein sako?”, angeko, bi te. Nangsiliw weng be kanekote: Mali yom mutuk biliw kunum waneng i fein ibolow so diwyemin kunum im dim uninba kebiliw kate, i Kulais elo “Fein!”, danginba kekabiliw diwyemin kunum im dim uneko, mali fein ibolow so akunum kumel ilo biim kiin dim geeyemkabiliw te. Weng be fein sako? ²Yu akokow so kebiliw sako? Yu kilele ibolow fukunemoliwka! Deiw mak ding mak keloke ding dim kabalak e, fein ibolow so kunum waneng nu kawin dim kaleem kawtiw im kukuw be diwyemokoluw kasike. Kaneloke kasike, yu nimtew angom ete ki keko, yom mutuk alakabe ilum fong gel be kilele diw ateminba kekabiliw e?^y ³ Yu akokow so kebiliw sako? Yu kilele ibolow fukunina! Deiw mak ding mak keloke ding dim kabalak e, fein ibolow so kunum waneng nu Sunbin-Got em yemdakamin finik^z ikati diwyemokoluw kasike. Kanelokoluw kasike, yu nimtew angom ete ki keko, kawin dim kaleem eisneng diw ateminba kekabiliw e? ⁴Nimtew angom ete yu kawin dim kaleem eisneng em ilum mak mali sios kawtiw yom mutuk wangweng kelinba kekabiliw diwyemin kunum im teing dim dakabiliw e? ⁵Yulo inkal duyemomin beem mongom ete ne weng be fut tem kel bosi te. Yom mutuk kel e mak ibolow fukunin ken so diwyemin kunum makmak banim sako? ⁶Nimtew angom? Fein ibolow so kunum mali mak mali fein ibolow so awkunum kumel ilo Kulais elo “Fein!”, danginba diwyemin kunum im kiin dim ka kel geeyemkabiliw kasike.

^w 5:11 2 Tesalonaika 3:6; Taitus 3:10 ^x 5:13 Sawa Weng 13:5; 17:7; 21:21; 22:21-23

^y 6:2 Fitew Dase 3:21 ^z 6:3 Mali kal kunum im fukunin e kanekote: “Sunbin-Got em yemdakamin finik” bi Sunbin-Got em yemdakamin finik ba kate, finik bi sua kel akate sili sili kukuw kesiliw kasike kame, i Seten-Ataanim em aneng matil kekabiliw te.

⁷Yu kame kilele ibolow fukunina! Yom mutuk kanekabe geelew geelew kemin beem dulum elote alik alik nu kilele kal keluwete: Yu sunsun finik so bin kulamin deiw be kolewbiliw bakate. Feinka! Mali i yulo kiol kuw kukuw kukuyeminba kebiliw kate, nimtew angom ete yu im yulo kukuyemkabiliw wa kukuw bakiyemkabe wa kukuw kuw geleweko, ilo geeyemkabiliw e? Mali i yulo dasuw dasuw keyemeko, eisneng mak yakut keyembiliw kate, nimtew angom ete yu ki keko, “Kanemok!”, yangeko, im wa kukuw be sak misim kuw kulu koyeminba kebiliw e? ⁸Kate, yukalem ete yom fein ibolow so kawkunum kumel ilo kiol kuw kukuw kelinba keyembomi, ilo dasuw dasuw keyemeko, yakut keyemkabiliw te.

⁹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu akokow kebiliw sako? Sunbin-Got em kiin dim e kiol kelinba kebiliw kawtiw i akalem [^]gawman dim elo uneko, diwkuw diwkuw ka kel nam biw te! Yu kanelom yukalem ibolow elo dasuw kelew bokoliw te! Feinka!

Osow kemin kukuw e,
 dasuw-got im wiin daoyemin kemin kukuw e,
 nanew kunum im kalel so osow keyemin kukuw e,
 kunum ikalem akate osow kelew kelew kemin kukuw e,^a
¹⁰yakut kemin kukuw e,
 bisil nam kemin kukuw e,
[^]wain ok banban wanbin kukuw e,
 mali im wiin de mit da koyemin kemin kukuw e,
 silikmoyem kemin kukuw e,

kukuw wa be gelewabiliw kawtiw alik alik i Sunbin-Got em [^]gawman dim elo uneko, ka kel nam biw te. ¹¹Sua kel akate, mali yu beemdiw kakamaliw kawtiw kebiliw kate kame, Sunbin-Got e Kulais em wiin dim so, num kulusuluw Sunbin-Finik em kitil dim so, alew beem dim e yom sili sili nam be sak misim kuw kulu koyemeko, yulo akalem wiin so amkoko, koyemsomi, akalem kiin dim e kiol kuw sen so banim kunum waneng keyemse te.^b

Num Kal Anggil beso Sunbin-Got em Wiin Daoluma!

¹²Nakunum kumel kunum waneng yu kilele ibolow fukunemoliwka! Mali kawtiw i bokolomeliw: “Alik alik mesesem angom be num dulum elote ki kelaka!”, angakabiliw te. Im weng bakabiliw weng be fein weng kate, alik alik mesesem angom be nulo kilele dokoyeminba kekabe te. Yu kilelbiko, boliwka! Mesisk esik nulo wa koyemeko mesesem eisneng mak nulo sok so emdiw net koyemei, nu eisneng beem weng afak kawtiw emdiw kebokoluw kasike!^c ¹³Yu ibolow fukunina! Mali yu bokolomeliw:

^a 6:9-10 Galesia 5:19-21; Efesus 5:5; Fitew Dase 22:15 ^b 6:11 Taitus 3:3-7

^c 6:12 1 Kolin 10:23

“Alik alik wanin angom be, kumun tem dakamin em dulum kemei, kumun tem e wanin kulomin em dulum kebe te.”, angeko, wanin auk fakamin ibolow ete kuw kekabiliw te. Kate yu kilelbiko, boliwka! Deiw mak ding mak keloke ding dim kabalak e, Sunbin-Got e wanin akal, kumun akal, alik alik be fein banimoke kasike!

Beemdiw, yu kanelom osow kemokoliw tel! Nimtew angom? Sunbin-Got e alik num kal anggil be akalem weng afak bin em dulum elote koyemsomi, num kal anggil be kilele yetemeko, alakabe kasike.^d

¹⁴ Feinka! Sunbin-Got e akalem kitil so Kamok Fian beelo fomkamin dim elote dawkalfolose te. Beemdiw, e alik nukati fomkamin dim elote yemkalfoloke te.^e

¹⁵ Yu akokow kebiliw sako? Yom kal anggil be emikel kuw binba kebe kate, Kulais em kal anggil keko, alakabe kasike. Beem mongom ete yu kanelom Kulais em kal anggil be kuluko, osow kemin kukuw kelewlokoliw te! Itel bate!^f ¹⁶ Yu akokow kebiliw sako? Yom deiwkim waneng mali iso kakamiw ding dim bakate, yuso iso bongguko, fewtokoko, kal anggil makmak kebiliw kasike. Beem dulum elote Sunbin-Got em fut ayem be weng mak bokolomele:

“Kaneliw kunum waneng bi, kal anggil makmak kuw kekabiliw te.”, angse kale.^g ¹⁷ Kate yu kilele ibolow fukunemoliwka! Kamok Fian eso fewtokobiliw kunum waneng i ikalem finik so, eso iso makuw bongguko, makmak kebiliw kasike.^h ¹⁸ Kaneko kasike, yu kanelom osow kemokoliw te! Em dulum elote fon unemoliwka! Nimtew angom? Sili sili nam kukuw alik alik be kawtiw im kal dim kuw melelewieboke kate, osow kukuw e kanebiliw kawtiw bikalem kal mutuk dim elo yenoke kasike. ¹⁹ Nakunum kumel kunum waneng yu akokow kebiliw sako? Sunbin-Got e yulo akalem Sunbin-Finik duyemse kasike, yom kal anggil be kame Sunbin-Finik em am yol kelei, e yom mutuk dim alakabe te. Alakabe kasike, yukalem kal anggil bakate yukalem bate! ²⁰ Nimtew angom? Sunbin-Got e yulo yan fian so wese kasike. Beem mongom ete yu kame Sunbin-Got em wiin yukalem kal anggil beso daolew kemoliwka!ⁱ

Kais Yamkalel im Kukuw em Kukuyemin Weng te.

7 ¹ Yutaka! Sua kel akate, yu nelo fut mak boko, bokonemomeliw:

“Ikalem kalel kumel iso kal bonggumin kukuw kolewbiliw kunum biim kukuw be ken ati kuw kebe kai.”, nangsiluw te. ² Kate, yu kilele ibolow fukunina! Osow kukuw banban beem mongom ete kunum waneng i yemkal keko, ikalem kalel kumel so, imok kumel so, iso bite kuw akal

^d 6:13 1 Tesalonaika 4:3-5 ^e 6:14 Uлом 8:11; 1 Kolin 15:20; 2 Kolin 4:14

^f 6:15 Efesus 5:30 ^g 6:16 Talfut Kese 2:24; Matyu 19:5 ^h 6:17 Sion 17:21-23; Uлом 8:9-11

ⁱ 6:20 1 Kolin 7:23; 1 Fita 1:18-19

kemin kukuw gelelewemoliwk! ³Kaneko kasike, imok kumel i ikalem kalel kumel ilo yan so biliw kasike, ikalem ete kanelom ikalem kal anggil galmo kemokoliw te! Beemdiw, kalel kumel ikati yan so keko, ikalem kal anggil galmo kemokoliw te! ⁴Nimtew angom? Kalel kumel im kal anggil e ikalem ba kate, biim imok kumel im kasike. Beemdiw, imok kumel im kal anggil e ikalem ba kate, biim kalel kumel im ete kasike. ⁵Kaneko kasike, kais yamkalel yu kanelom yukalem kal bonggulomin beem dulum elote “Bayo!”, angeko, galmo kemokoliw te! Kate, yukalem ete ki ibolow keko, “Sunbin-Got eso weng bokosomi, kal bonggumin kukuw koluma!”, angiw tewe, yu sukum ding kuw kesomi, iti kal bonggumoliwk! Mesik esik yukalem kal anggil em “Kanelina! Kanelina!”, ange ange kekabe beem mongom ete Seten-Ataanim e yulo kak keyemeko, wa keyemoke kasike.

⁶Nem bakayembi weng be sawa weng ba kate, nakalem ibolow fukunin ete kuw te. ⁷Kate, nem ibolow fukunin fian e kanekote: Alik alik kunum waneng i nemdiw fon kunum waneng^j emdiw keboliwk! Kate, Sunbin-Got e alik nulo akalem Sunbin-Finik em kitil so auk so eisneng mak amen amen kuw duyemse kasike, mali kunum waneng nu fon kunum waneng emdiw keluwi, mali kunum waneng yu yamkalel ke alakabiliw bakate.

⁸Kame weng mak so kililoliwk! Fon kunum waneng iso, kalun waneng iso, yu ken kukuw kebomi, nakatetew keko, fon kunum waneng imdiw keko, boliwk! ⁹Bokoliw kate, yukalem kal anggil em “Kanelina! Kanelina!”, ange ange kebe weng be kitil keyembe tewe, yu ken kukuw kebomi, waneng kulu, kunum kulu kemoliwk! Nimtew angom? Waneng kulu, kunum kulu, kemin kukuw bakati ken kuw kukuw kasike. Mesik esik yom kal anggil em “Kanelina! Kanelina!”, ange ange kebe ibolow be yom mutuk dim elo ais kainin atew danong danong keyemoke kasike.^k

¹⁰Kame kais yamkalel yutaka! Kale nem weng kelinba be kate, Sunbin-Got em sawa weng kebe kasike, yu elo kilele kililoliwk! Kalel kumel yu kanelom yukalem kimok kumel ilo koyem kemokoliw te!^l ¹¹Kate, yukalem kimok kumel ilo koyem tewe, yu kanelom mali kunum mak ilo kulamokoliw te! Itel bate! Kate, yu ki keko, fon waneng emdiw kelinba keliw tewe, yu iti yukalem koyemsiliw kimok kumel im fukun uneko, ibolow ki makmak keyemsomi, kule kule keboliwk! Beemdiw, imok kusel yukati kanelom yukalem kalel kumel ilo kulu koyem kemokoliw te!

¹²Kame ne mali yukan iti weng makso bokoyemi te. Weng kale Sunbin-Got em sawa weng ba kate, nakalem ibolow fukunin em weng ete kuw te. Mali fein ibolow so kunum mak im kalel kumel i Kulais elo “Fein!”, danginba kebiliw kate, i yuso bomin ibolow kebiliw tewe, yu kanelom ilo

^j 7:7 Fol e fein fon kunum kese yake, beni kalun kunum kese yake, nu kilele akokow so te.

^k 7:9 1 Timoti 5:14 ^l 7:10 Matyu 5:32; 19:9

kulu koyem kemokoliw te! ¹³Beemdiw, mali fein ibolow so waneng mak im imok kumel i Kulais elo “Fein!”, danginba kebiliw kate, i yuso bomin ibolow kebiliw tewe, yu kanelom ilo kulu koyem kemokoliw te! ¹⁴Nimtew angom? Fein ibolow so waneng i ikalem Kulais elo “Fein!”, danginba kebiliw imok kumel iso kal anggil makmak kebiliw kasike, kais yamkalel bi Sunbin-Got akalem wiin so galmose kunum waneng kekabiliw kasike. Beemdiw, fein ibolow so kunum i ikalem Kulais elo “Fein!”, danginba kebiliw kalel kumel iso kal anggil makmak kebiliw kasike, kais yamkalel bi Sunbin-Got akalem wiin so galmose kunum waneng kekabiliw te. Kanelinba keliw tewe, im muluwel ikati Sunbin-Got em kiin dim e sen so biliw kate, ikati fein Sunbin-Got akalem wiin so galmose muluwel kekabiliw te.

¹⁵Kate, yukalem fein ibolow so kelinba kimok kumel so, kalel kumel so, i yulo kulu koyemomin ibolow keliw tewe, yu “Kenka!”, yangboliwka! Fein ibolow so kebiliw kunum waneng yom dulum elote sen so banim keko, ayem banim kasike. Nimtew angom? Sunbin-Got e yulo gaayemeko, “Ibolow menew so boliwka!”, yangse kasike. ^m ¹⁶Feinka! Waneng yu kilele kal keko, kimok kumel ilo Sunbin-Got em sunsun finik so bin kulamin deiw be fein kukuyemokoliw sako? Beemdiw, kunum yu kilele kal keko, yom kalel kumel ilo Sunbin-Got em sunsun finik so bin kulamin deiw be fein kukuyemokoliw sako? Babo! Alik nu kilele kal kelinba kebuluw kasike.”ⁿ

Yulo “Kaneko, Boliwka!”, Yangse Ibolow Fukunin beelo Gelewemoliwka!

¹⁷Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Alik alik sios angom be ne weng kale kukuyemkabi te. Weng be kanekote: Sunbin-Got em gaayemeko, akalem kunum waneng keyemsomi, “Yu kaneko, boliwka!”, yangse kunum waneng alik alik bi Sunbin-Got em ilo galmose deiw beelo kuw gelewemoliwka! ¹⁸Gelewrekoliw kasike, e ikalem ^kal okilewsiliw Suda kunum mali mak gaayeme tewe, i kanelom iti ikalem kal alwol kelewrekoliw te! Beemdiw, e ikalem kal okiyeminba kebiliw Suda kawtiw num ibik biliw kunum mali mak gaayeme tewe, i kanelom ikalem kal okilew kemokoliw te! ¹⁹Yu kilele kililina! Kal okilew kemin yako, kal okilinba kemin yako, alilk alik be fian eisneng bate. Kate, Sunbin-Got em weng gelewomin kukuw ete kuw fian eisneng ete te.^o ²⁰Feinka! Sunbin-Got em mali kunum waneng mak yulo gaayemse ding beem kanebisiliw bakate, kame akati beemdiw kaneko, boliwka!

²¹Beemdiw, mali kunum waneng yu mali im weng afak kawtiw keliw tewe, yu beem dulum elote kanelom sakik ibolow fian kemokoliw te!

^m 7:15 Ulom 14:19 ⁿ 7:16 1 Fita 3:1 ^o 7:19 Ulom 2:25; Galesia 5:6; 6:15

Kate, deiw so kele tewe, yu kalfongeko, weng afak bin be kolewboliwka!

²² Yu kilele ibolow fukunina! Sunbin-Got em mali kawtiw im weng afak kunum waneng keko, sok so emdiw net kebiliw kunum waneng ilo akalem wiin so amkose ding dim bakate, e Kamok Fian beem wiin dim e kunum waneng biim sok be silel tew koyemse kasike. Beemdiw, Sunbin-Got em mali kawtiw im weng afak kelinba kunum waneng ilo akalem wiin so amkose ding dim bakate, ikati weng afak kunum waneng kesomi, Kulais em afak ke alakabiliw te.^p

²³ Feinka! Sunbin-Got e yan fian mak dukuko, yulo wese kasike kame, yu fein akalem afak kunum waneng kebiliw te. Kebomeliwi, yu kanelom iti sak mali kawtiw im weng afak kunum waneng kebokoliw te!

²⁴ Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Sunbin-Got em mali kunum waneng yulo gaayemse ding beem bisiliw bakate, yu kame akati beemdiw Sunbin-Got eso fewtokoko, kakamoliwka!

Waneng Seiwel so, Kalun Waneng so, Biim Dulum em Weng te.

²⁵ Yutaka! Waneng seiwel biim dulum elote ne Sunbin-Got em sawa weng mak kuluko, yulo bokoyeminba kebi te. Kate, Kamok Fian e nelo ibolow folok kukanemeko, ibolow kal ken mak dunemse kasike, yu nem kal fukunin beelo “Fein！”, dangboliwka! Nem ibolow fukunin be kilele kililina!

²⁶ Kame, sakik ilum ding kele kasike, yu kameem ding be diweko, kilele ibolow fukunemoliwka! Kameem ding bakate, yu ken kukuw kebomi, suaem kaneko alakabiliw bakate, beemdiw keko, keboliwka!

²⁷ Mali kunum tanbelel yu waneng mak kulusiliw tewe, yu kanelom ilo koyem kemokoliw te! Beemdiw, mali yu waneng mak kulinba keliw tewe, yu kanelom waneng kulomin deiw mak fenemokoliw te! ²⁸ Ne alik yulo dokoyemomin deiw fenbi kasike, weng be bokoyembi te. Kate, mali yu waneng mak yemdiw tewe, yu sili sili kukuw kelinba kebiliw te. Beemdiw, mali seiwel yu kunum mak kuliw tewe, yukati sili sili kukuw kelinba kebiliw te. Kate yu kawin dim kaleem sakik ilum mak fein kulkoliw te.

²⁹ Nakunum kumel kunum waneng yu kilele ibolow fukunina! Nukalem Kamok Fian em iti toloke ding dim kabalak e, kame mewso kele kasike, yom ibolow fukunin e Kamok Fian em eisneng beso kuw fewtoko, boliwka! Beem dulum elote

mali kais yamkalel yu fon kunum waneng imdiw keko, boliwka!

³⁰ Mali kalfongso biliw yako,

mali sakik ilum so amebiliw yako,

mali em so biliw yako,

^p 7:22 Filemon 16; 1 Fita 2:16

mali em banim so biliw yako,
 alik alik kunum waneng biim ibolow fukunin e Kamok Fian em eisneng
 beso kuw fewtoko, boliwka!

³¹ Kawin dim kaleem aluwbamin e kunum waneng im kiin dim e
 kanelom fian eisneng mak keyemboke te! Nimtew angom? Mewso keloke
 ding kabalak e, kawin kale so, kawtiw im dim kaneyemkabe kukuw beso,
 alik alik eisneng be alwol keko, banimoke kasike.^q

³² Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Nem ibolow fian e
 kanekote: "Sakik ilum e kanelom yom fukunin e dolo dolo keyemoke te!",
 angeko, bi te. Nimtew angom? Fon kunum imdiw kebiliw kunum waneng
 mak im ibolow fukunin e Kamok Fian eso fewtokoko, "Nu nonoko, elo
 kalfong kelewokoluw e?", ange ange kekabiliw te. ³³Kate, waneng imok
 kumel im ibolow fukunin e kaleem kawin dim eso fewtokoko, "Nu
 nonoko, nukalem kalel kumel ilo kalfong keyemokoluw e?", ange ange
 kekabiliw kasike. ³⁴Feinka! Kais yemkal biim ibolow fukunin e dolo
 dolo keko, alew kekabe te. Kate, fon waneng imdiw kebiliw waneng so,
 seiwel iso, biim ibolow fukunin e Kamok Fian em aluwbamin eso kuw
 fewtokoko, alakabe kasike. Alakabiliw kasike, biim kal so, kun so, alik
 alik be Kamok Fian akalem ete kuw ke alakabe te. Kate, kalel kumel im
 ibolow fukunin e kaleem kawin dim fewtokoko, "Nu nonoko, nukalem
 imok kumel ilo kalfong keyemokoluw e?", ange ange kekabiliw te.

³⁵ Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Ne yom ibolow elo
 fukuneko, dokoyemomin weng be bakayembi te. Ne yulo nang so geko,
 yom deiw kasi tuk mo koyemomin ibolow kelinba kebi kate, nem ibolow
 fian e kanekote: Alik alik yu ki keko, yom ibolow fukunin e Kamok Fian
 eso fewtokoko, akalem aluwbamin ete kuw diwkuw diwkuw kiol kuw,
 ibolow alew so banim kesomi, aluwbamoliwka!

³⁶ Tonol kebiliw kunum mali mak kitil keko, ikalem tonol kelew kelew
 kebiliw waneng kumel biilo kulomin ibolow fian kebiw tewe, i waneng
 kumel biilo fein kulamoliwka! Biim kaneliw beem dulum elote sili sili
 kukuw kelinba kebiliw te.^r ³⁷Kate, kunum bi ikalem ibolow tem ka kel
 kitil kebomi, ki keko, ikalem kal anggil em "Kanelina! Kanelina!", ange

^q 7:31 1 Sion 2:17 ^r 7:36-38 Mali kal kunum waneng i ibolow fukunomeliw: Gilik weng
 kale mongom alew so te. Nanew mongom e kanekote: ³⁶ Alew kumel i ikalem muluwel
 seiwel ilo yetemeko, "Seiwel waneng fian keliw kae! Nu ilo imok kumel mak fenyemokoluw
 te!", angiw tewe, i fein uneko, ilo imok kumel mak duyemoliwka! Kaneliw tewe, sili sili
 kukuw kelinba keliw te. ³⁷ Kate, alew bi ikalem ibolow tem ka kel kitil kebomi, ki keko,
 ikalem muluwel seiwel biim dulum elote "Nam imok kumel mak duyemuw te!", angiw
 tewe, ikati sili sili kukuw mak kelinba kebiliw te. ³⁸ Keko kasike, i ikalem muluwel seiwel
 biilo kunum mak duyemiw tewe, i ken kukuw kuw kebokoliw te. Kate, alew bi ikalem
 muluwel seiwel biilo imok mak duyeminba keliw tewe, im kanekabiliw kukuw be nanew
 kukuw be bakilewoke te.

ange kekabe weng be de mit da kolewsomi, ibolow fukunomeliw: “Nuso tonol kelew kelew kebiliw seiwel biilo nam kuluw te!”, angiw tewe, ikati sili sili kukuw mak kelinba kebiliw te. ³⁸Keko kasike, ikalem tonol kelew kelew kebiliw waneng seiwel biilo kuliw tewe, i ken kukuw kuw kekabiliw te. Kate, kunum bi seiwel biilo kulinba keko, ikalem fukunin be Kulais em dim ete kuw fewtoko, kelewiw tewe, im kanekabiliw kukuw be nanew kukuw be bakilewoke te.

³⁹Yemkalel im finik so keko, kuaninba biliw ding dim bakate, kunum kumel im kalel kumel i ikalem imok so kuw boliwka! Bomeliwi, im kalun waneng kebokoliw ding dim bakate, i ki keko, ikalem ibolow geleweko, iti kunum mak kulokoliw te. Kate, kulokoliw kunum bi Kulais em gelewkabiliw kunum kemoliwka!^s ⁴⁰Be ken kukuw kate, i iti kunum mak kulinba keliw tewe, im kanekabiliw kukuw be iti kunum kulomin kukuw be bakilewoke te.

Be nakalem ibolow fukunin kate, Sunbin-Finik e nem ibolow tem akal alakabe kasike, nakati kal ken so keko, weng be bakayembi te.

Wanin beem Duluem elote Angse em Weng te.

8 ¹Yutaka! Sua kel akate, maliyu nelo fut mak boko, dakalalomeliw: “Samal anko, dasuw-got im dim duyemsomi, ikalem wiin daoyembiliw beem dulum elote nu nonoko, kelewbokoluw a? Nu ibolow amen amen kuw kebuluw kasike.”, nangsiliw te.^t

Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Maliyu fein weng mak bokolomeliw: “Alik alik nu kal kunum waneng keko, dakalamin beem yan weng bakati kal kebuluw tel!”, angbiliw kate, yu kilele ibolow fukunemoliwka! Yom kal fukunin be yukalem wiin bete fasu kolewkabe kasike. Kate, ibolow dulew dulew kukuw ete kuw sios kunum waneng alik alik biim “Fein!”, angbiliw ibolow be yemkitilmokabe te.^u ²Kasike, kitil keko, “Nu kilele kal kawtiw nute tel!”, angbiliw kawtiw i fein kilele kal kelinba kawtiw kebiliw te.^v ³Kate, Sunbin-Got e mali elo ibolow mutuk fian kelewabiliw kunum waneng ilo kilele kal keyemkabe te.

⁴Kaneko kasike, yu kilele kililina! Mali kawtiw i dasuw-got im dim e samal wanin asomi, biim wiin daoyembabiliw kate, alik nu kilele kal keluwete: Aneng aneng angom be, dasuw-got mak banim te. Sunbin-Got ete kuw fein ete te. Nanew got mak so mak banim kasike.^w ⁵Feinka! Mali kawtiw i bokolomeliw: “Kawin dim kale kel yake, abiil tikin ka kel yake, kanemin

^s 7:39 Ulom 7:2-3 ^t 8:1 Fol em bise ding dim bakate, kawtiw i samal kuluko, ikalem dasuw-got im am yol debele uneko, ka kel e, samal be anko, dasuw-got im wiin daoyembisiliw kale. Daoyembisomi, samal dim be kuluko, mesesem wemin dim elo debele uneko, ka kel wemaliw kale. Kolin sios kunum waneng biim ibolow dolo dolo kesomi, “Nu ki keko, samal be wanokoluw sako?”, ange ange keko, dakalasiliw kale. ^u 8:1 Kalan Kunum 15:29 ^v 8:2 Galesia 6:3 ^w 8:4 Sawa Weng 4:39; 6:4; Galesia 4:8

kanemin got so, kamok so, finik banban mali mak biliw kai!”, angbiliw kate,
 6nukalem dulum elote Aatim Sunbin-Got makmak ete kuw ete te. E alik alik
 angom eisneng beem sen mongom kayak kesomi, nulo akalem amen kuw
 amen kuw keyemse te. Beemdiw, kamok fian makmak Yesus Kulais ete kuw
 te. E alik alik angom eisneng be dulewsomi, nulo finik so bin duyemse te.^x

7Kate, alik alik kunum waneng i nem yangbi weng beem mongom be kilele
 kal kelinba kebiliw te. I ikalem suaem kanesiliw kukuw beelo fukuneko,
 im samal wanbiliw ding dim kabalak e, “Samal be fein mali dasuw-got im
 dim duyemsiliw sako?”, ange ange keliwi, ikalem ibolow tem beem fukunin
 e bangbang keyemeko, yenkabe te. 8Yu kilele ibolow fukunina! Wanomin
 eisneng be ki keko, nulo Sunbin-Got em kiin dim e kiol kunum waneng
 kelinba keyemkabe te. Samal wanakabuluw yake, samal waninba kekabuluw
 yake, be Sunbin-Got em kiin dim e fong eisneng ete kuw kasike.

9Kate yu kilelbiko, boliwka! Mesik esik yukalem kanebakiliw kukuw beem
 dulum elote yu mali kakunum kumel kunum waneng biim finik so kulomin
 kakamakabiliw deiw be tuk moko, net koyemkabiliw kasike.^y 10-11 Kaneko
 kasike, yu kilelbiko, boliwka! Mesik esik ibolow fukunin ken so kunum
 waneng yom dasuw-got im am yol kalo uneko, ka kel samal wanakabiliw
 ding dim kabalak e, mali yomdiw ibolow fukuninba keko, “Sunbin-Got em
 kiin dim kel sen so kukuw ete te!”, angeko, ibolow fukunkabiliw kunum
 waneng ikati yukalem emdiw keliwi, yu ilo yenokoliw kasike. Kate, yu
 ibolow fukunemoliwka! Kulais e yom yenkabiliw kunum waneng biim dulum
 akati kuanse kasike.^z 12Feinka! Yom kanekabiliw kukuw beem mongom ete
 yukalem kakunum kumel bi sili sili kukuw keko, im “Nu sen so banim keko,
 Sunbin-Got eso ibolow ki makmak kebuluw kai!”, angbiliw ibolow fukunin
 bakate yenkabiliw te. Kaneko kasike, yu yom fein ibolow so kawkunum
 kumel biim dulum elote akal, Kulais em dulum elote akal, alik alik biim
 dulum elote sili sili kukuw keyemkabiliw te.

13Keko beli, mesik esik nem wanbin beem dulum elote mali nakunum
 kumel kunum waneng im finik so kulomin deiw kakamokoliw deiw be
 tuk moko, net koyemi tewe, ne diwkuw diwkuw samal mak nam wanbi
 te. Nimtew angom? Nem ibolow fukunin e kanekote: “Mesik esik nem
 wanbin beem mongom ete nem nakunum kumel kunum waneng mali
 mak ikalem kakambiliw deiw ka kel kuminokoliw kasike!”, angbi te.^a

Kalan Kunum im Kamok Fian elo Bil Dulewkabiliw em Weng te.

9 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Mali kawtiw mak
 diwnemeko, bokolomeliw: “Fol e fein kalan kunum bate!”,
 angakabiliw kate, yu kilele ibolow fukunina!

^x 8:6 Efesus 4:5,6 ^y 8:9 Ulom 14:13-15; Galesia 5:13 ^z 8:10-11 Ulom 14:15,20

^a 8:13 Ulom 14:21

Ne mali kawtiw im weng afak kunum kelinba bi kate, ne nukalem Kamok Fian Yesus elo fein kiin so atemeko, em kalan kunum kebi te. Kebomelii, ne bukeko, yulo Kamok Fian em finik so bin kulamin deiw mo koyemkabi te.^b ²Keyemsomelii, mali kawtiw i ki keko, “Fol e kalan kunum bate!”, nangakabiliw te. Kate, yukalem dim ete ne fein Kamok Fian em kalan weng de kakamin kunum ke alakabi te. Nimtew angom? Yom Kulais em sunsun finik so kulamin deiw ka kel kakabiliw be nem weng de kakabi beem dem ete kasike.^c

³Nelo kenenemeko, diwnembiliw kawtiw ilo yangakabi yan weng be kanekote: ⁴Mali kawtiw i nulo wanin so dokoyemeko, num aluwbamin beem yan yemeniw tewe, nukalem ete kuw ki keko, duyemkabiliw yan be kulinba kelokoluw sako? Bayo!^d ⁵Nute kuw fon kunum emdiw keko, ki kesomi, fein ibolow so kalel kumel mak yemdeko, iso nuso makuw kakaminba kekabuluw sako? Mali kalan kunum so, Kamok Fian em akunum kumel iso, Fita eso, alik alik kunum bi beemdiw ke alakabiliw kasike. ⁶Kate, nakalem so, Balnabas so, aso numikel kuw ki keko, nukalem teing dim fenomin em aluwbamin kolinba kekabuluw sako? Babo! ⁷Yu fakam weng kale kilele ibolow fukunemoliwa!

Wonuk so kunum i ikalem aluwbamin beem yan akati ikalem kuw wenokoliw sako?

Wanin kaimin kunum i ikalem musun em dem kuluko, waninba kebiliw sako?

[^]Siwiw yetebin kunum i siwiw yetebomeliwi, siwiw biim non gom dulu keko, waninba kebiliw sako?

Itel bate! ⁸⁻⁹Kate, yangsi weng be kawin dim kaleem kunum nem ibolow fukunin ete kuw bate. Sunbin-Got em Moses dulewse kukuyemin weng bakati bokolomele:

“Yu kanelom aulbabe [^]bulmakao beem bontem dim sok so net kelewokoliw te!”,

angse kale. Yu nimtew ibolow fukunbiliw e? Sunbin-Got e bulmakao em ibolow fukuneko, kukuyemin be bokoyemse sako? Babo!^e ¹⁰Kate, e alik alik num ibolow fukunsomi, weng be bokoyemse te.

Yu kilele ibolow fukunina! Yong falbe kunum so, musun kaibe kunum so, aso i bukeko, “Nu musun beem dem e kuluko, wanokoluw kai!”, angeko, aluwkabiliw kasike.^f ¹¹Beemdiw nukati bukeko, finik so kulomin em dem yom mutuk dim kaikabuluw te. Kaibuluw kasike kame, nu ki keko, kawin dim kaleem dokoyemomin eisneng nam kuluw sako?^g ¹²Feinka! Yu ki keko, mali kawtiw ilo mesesem mesesem eisneng so dokoyemkabiliw kate, yu nukalem dulum elote yan so biliw te! Nimtew

^b **9:1** Kalan Kunum 22:17-18; 26:16; 1 Kolin 15:8-9 ^c **9:2** 2 Kolin 3:2-3 ^d **9:4** Iluk 10:8

^e **9:8-9** Sawa Weng 25:4; 1 Timoti 5:18 ^f **9:10** 2 Timoti 2:6 ^g **9:11** Uлом 15:27

angom? Num sukum keko, ilum keyemkabe eisneng beem dulum elote nu ibolow fukunomeluw: “Mesik esik eisneng mak Kulais em Weng Kal Ken Ati beem deiw be tuk mo koyemoke kai!”, angeko, nukalem bukesuluw beem yan em dulum elote “Kame nulo yemenina!”, angeko, kulinbakekakawkabuluw kasike.^h

¹³ Yu akokow kebiliw sako? Mali Sunbin-Got em am yol aneng kel aluwkabiliw kunum ikati am yol ka beem wanin kulukabiliw te. Beemdiw, mali Sunbin-Got em am yol em aik ayem kel aluwkabiliw kunum ikati Sunbin-Got elo dulewkabiliw samal anung mak kulukabiliw te.ⁱ

¹⁴ Kamok Fian e kitil weng kale dukuyemse te. Weng be kanekote: Mali akalem Weng Kal Ken Ati be kililiw kunum waneng i kalan weng de unbiliw kunum waneng ilo dokoyemeko, ikalem bukekabiliw beem yan ken bakati dukayemboliwka!^j

¹⁵ Fein! Nakati kalan kunum kebi kate, ne nem aluwbamin beem yan be kulinbakekakawkabi te. Kate, kame akate, ne weng be fut tem boko, “Yan be duyemina!”, yanginba kebi te. Itel bate! Ne mesesem mesesem eisneng sukum keko, kuani tewe, “Sak kenka!”, angoki kate, nem yan kulinba kukuw be kait ati te atew kenemse kasike, yu beelo kanelom yakut keko, kame yan mak dunemokoliw te! ¹⁶ Yu kililina! Nem kalan kunum keko, aluwkabi beem dulum elote ne nakalem wiindaolinba kekabi te. Ne kaleem aluwbabii beem deiw ete kuw aluweko, kakawkabi te. Nem dulum elote nanew deiw mak akal banim kasike. Nimtew angom? Ne Sunbin-Got em Weng Kal Kan Ati be bakayem tem bakayem tem beem aluwbamin kelinba keli tewe, Sunbin-Got e nelo geenemin fian mak kenemoke kasike.^k ¹⁷ Ne nakalem ibolow fukunin ete kuw geleweko, aluwbamin be keli tewe, ne fein yan ken mak kuloki te. Kate, Sunbin-Got e nelo aluwbamin be dunemei, nelo bil kenembe kasike kame, nem dulum elote nanew deiw mak banim te. ¹⁸ Kaneko kasike, ne nomin yan mak kuloki e? Nem kulukabi yan be kanekote: Ne kalfong fian kuluko, sak misim kuw Sunbin-Got em Weng Kal Ken Ati be bakayem tem bakayem tem de kakawkabiko, kalan kunum biim yan ken e “Nemenina!”, anginbakekabi te.

¹⁹ Yu kilele kililina! Ne fein mali kawtiw im weng afak kunum kelinba kibi kate, ne kunum waneng banban im ibolow fukuneko, “Ne ilo finik so kulamin em deiw kel mo koyemoki kai!”, angeko, nakalem ibolow gelewsomi, alik alik im sak weng afak kunum imdiw keyembi te. ²⁰ Kasike, ne Suda kawtiw im ibolow fukuneko, “Ne ilo finik so kulamin em deiw kel mo koyemoki kai!”, angeko, Suda kawtiw ikalem kukuw emdiw keyemkabi te.

^h 9:12 Kalan Kunum 20:34; 2 Kolin 11:9 ⁱ 9:13 Sawa Weng 18:1-3 ^j 9:14 Matyu 10:10; Iluk 10:7; Galesia 6:6 ^k 9:16 Selemaya 20:9

Beemdiw, ne Moses em kukuyemin weng beem afak kelinba kekabi
kate, ne kukuyemin weng beem afak kebiliw kawtiw im ibolow
fukuneko, “Ne ilo finik so kulamin em deiw kel mo koyemoki
kai!”, angeko, kukuyemin weng beem afak kebiliw kawtiw ikalem
kukuw emdiw keyemkabi te.¹

21 Ne Suda kawtiw num ibik biliw kawtiw im ibolow fukuneko, “Ne ilo finik
so kulamin em deiw kel mo koyemoki kai!”, angeko, Suda kawtiw num
ibik biliw kawtiw ikalem kukuw emdiw keyemkabi te.

Kanekabi ding dim bakate, ne Moses em kukuyemin weng be kolewkabi
kate, ne fein Kulais em kukuyemin weng gelewkabi kunum kekabi te.

22 Beemdiw, ne fein ibolowbeit kekabiliw kunum waneng im ibolow
fukuneko, “Ne ilo finik so kulamin em deiw kel mo koyemoki
kai!”, angeko, mali im fein ibolowbeit kekabiliw kunum waneng
ikalem kukuw emdiw keyemkabi te.

Feinka! Ne kawtiw alik alik im ibolow fukuneko, “Ne mali ilo finik
so kulamin em deiw kel mo koyemoki kai!”, angeko, kitil keko,
alik alik kawtiw ikalem kukuw emdiw keyemkabi te.²

23 Ne Sunbin-Got em Weng Kal Ken Ati beso fewtokoko, bakayem tem
bakayem tem beem dulum elote ibolow fukunkabi kasike, nakati nem
de kakabi weng be kiliko, gelewkabiliw kunum waneng iso, alik alik nu
makuw Weng Kal Ken Ati beem bamki kulokoluw te.

24 Yu fakam weng kale kililina! Mali kawtiw mak bonge bonge keko, “Alik
nu yakoko, miyaka unsomeluwi, emisik kele kunum makmak kuw ete yan
ken mak kuloke te!”, angakabiliw kawtiw biim kanakabiliw emdiw yukati
keboliwka! **25** Yako kebiliw kawtiw bi, ikalem kal folok kelinba kebomi, kitil
kuw bukeko, sukum ding keko, banimkabe yan kulomin beem dulum elote
ibolow fukunkabiliw te. Kate nukalem ete kitil keko, nam banime yan ken beelo
fukuneko, “Kulumo!”, angaboluwka!³ **26** Angakabuluw kasike, nakati kitil keko,
yakoko, unbomeliwi, kiin e aneng aneng ateminba kawtiw imdiw kekabi te.
Kebomi, ne teing so yen feiw kekabiliw kawtiw imdiw keko, teing e sak kuse ka
kuse ka kelewbinba kebabii kunum nete te. **27** Feinka! Ne nakalem kal so dem so
alik alik be kitil kuw kelewko, nakalem ibolow fukunin em afak kuw dulewkabi
te. Mesik esik ne Sunbin-Got em Weng Kal Ken Ati be mali kawtiw ite kuw
kukuyemii, i kulusiliw kate, nakalem ete beit kesomi, yan mak kulinba keloki
kasike.⁴

Isalael Kawtiw im Kaneyemse em Kukuyemin em Weng te.

10 **1** Nakunum kumel, kunum waneng yutaka! Yu Suda kawtiw num
awalik kumel im kaneyemse sang be ibolow fukunina!

¹ 9:20 Kalan Kunum 21:20-26 ^m 9:22 2 Kolin 11:29 ⁿ 9:25 Filibai 3:14; 2 Timoti 2:4-5;
4:7-8 ^o 9:27 Uлом 8:13; 13:14

Moses em ding keko, im Isiw aneng fian kolewsiliw ding dim bakate, i ok o, kawtiw o, mesesem banim dim ka kel kakameliw kale. Beem ding dim bakate, Sunbin-Got e yukam mak dabalalei, i em afak kakabomeliwi, beem dulum elote Sunbin-Got e ilo im unomin deiw kilele kukuyemse kale. Kukuyemse kasike, i akalem ibolow fukunin be geleweko, Okmun Fian Olol Nam be dikesiliw kale.^p ²Kaneyemse be fakam weng atew kebe te. Unsiliw kawtiw bi yukam beso, okmun fian beso, alew beem dulum elote ok da koyemomin atew kesomi, Moses em gelewabiliw kunum waneng kesiliw kale. ³Kesomeliwi, alik alik ikati makuw keko, Sunbin-Finik em yemense wanin waneko,^q ⁴em yemense ok akal wansiliw kale. Nimtew angom? Ilo yenggelewkabe tum beem mutuk e ok mak telei, i fein wansiliw kasike. Kate, yenggelewkabe tum be Kulais ete kale.^r ⁵Kaneko beli, Sunbin-Got e kawtiw banban biim kukuw e kalfonginba keyemse kasike, e ilo aneng ok so, kawtiw so, mesesem mesesem eisneng banim dim ka kel yenei, i ka kel kuansiliw kale.^s

⁶Kaneyemse sang be num dulum elo fakam weng mak keyemkabe te. Mesik esik nu Isalael kawtiw biimdiw wa eisneng beem dulum elote ibolow danong danong angeko, ibolow fukunkabuluw kasike.^t

⁷Yu kanelom mali biimdiw keko, dasuw-got im wiin daoyemokoliw te! Sunbin-Got em fut ayem e kanekabiliw kawtiw biim dulum elote bokolomele:

“Kawtiw i teinsomi, wanin so ok so wanbomeliwi, kalfongeko, dasuw-got im wiin daoyemsomi, osow kukuw kesiliw te.”, ange kale.^u

⁸Nu kanelom mali biimdiw osow kukuw gelewemokoluw te! Yu im kanesiliw em sang ibolow fukunina! Deiw mak ding akate, im kanesiliw beem dulum elote Sunbin-Got e mali em auk tausen kel (23'000) kawtiw yenei, i kuansiliw kale.

⁹Nu kanelom mali kawtiw biimdiw keko, Kulais elo kak kelewokoluw te! Yu mali Isalael kawtiw im kanesiliw em sang ibolow fukunina! Nimtew angom? Im Sunbin-Got elo kak kelewiliw beem dulum elote kimon keyemin sokyan bando mak kawtiw biilo yen waniwi, i kuansiliw kasike.^w

¹⁰Yu kanelom mali kawtiw biimdiw keko, Sunbin-Got elo weng nutnut bokolewokoliw te! Yu mali Isalael im kanesiliw em sang ibolow fukunina! Im nutnut weng angsiliw ding dim bakate, Sunbin-Got em dabalakamin finik mak teleko, ilo yenei, i kuansiliw kale.^x

^p **10:1** Aneng Kolew 13:21-22; 14:22-29 ^q **10:3** Aneng Kolew 16:4,35 ^r **10:4** Aneng Kolew 17:6; Teing Bakamin 20:11 ^s **10:5** Teing Bakamin 14:29-30 ^t **10:6** Teing Bakamin 11:4,34; 1 Kolin 10:11 ^u **10:7** Aneng Kolew 32:6,19 ^v **10:8** Teing Bakamin 25:1-9 ^w **10:9** Teing Bakamin 21:5-6 ^x **10:10** Teing Bakamin 16:41-49

¹¹ Yu nem yulo yangsi weng be kilele ibolow fukuneko, aluwboliwka! Nimtew angom? Im kanesiliw sang be Moses e fut tem kel bose kasike, sow em kelokoliw kawtiw ikati sang be teing bokoko, kiliko, kal kulokoluw kasike. Feinka! Fefe ding em mewso kelope ding buluw kunum waneng nukati kanelom biimdiw kebokoluw kasike.

¹² Kaneko kasike, “Nu kitil kuw moko, buluw kae!”, angbiliw kawtiw yu kilelbiko, boliwka! Mesik esik yom kak keyeme ding dim kabalak e, yubeit keko, kuminokoliw kasike! ¹³ Mesesem mak yulo kak keeyemoke ding dim kabalak e, yu bokolomeliw: “Nulo kak keyembe eisneng be mali kunum waneng numdiw akati kak keyemkabe kai!”, angeko, ibolow fukunemoliwka! Kate, Sunbin-Got e fein dem em sen mongom kayak kasike, e yukalem kitil be diwyemeko, yulo kilele dokoyemei, kak keeyembe beelo dasi kelew kolomin deiw mak akati kukuyemboke te.

¹⁴ Nakunum kumel ibolow fian duyemkabi kunum waneng yutaka! Yu dasuw-got im wiin daoyemkabiliw kukuw beem mit mewso uninba keko, fon unemoliwka!

¹⁵ Yu ibolow kal so kunum waneng kebiliw kasike, yu nem yangbi weng kale kilele kiliko, diw atemoliwka! ¹⁶ Num Yesus em ibolow fukunomuluwi, em kaim ok wanakabuluw ding dim kabalak e, nu em kaim buselse beem dulum elote Sunbin-Got elo “Weso! Seyo!”, dangeko, ^wain ok wansomi, Kulais em kaim dim be alik alik nu eso ibolow ki makmak kekabuluw te. Beemdiw, num ^belet fakaleko, wanakabuluw ding dim bakate, alik alik nu Kulais em kal so emdiw bongguko, ki makmak kekabuluw te.^y ¹⁷ Yu kilele ibolow fukunina! Nu belet wanin makmak kuluko, amen amen keyemeko, banban nu wanakabuluw kasike, banban kunum waneng alik alik nukati ibolow ki makmak kuw keko, makmak alakabuluw te.^z

¹⁸ Yu iti Isalael kawtiw im kukuw atemeko, fakam weng be kililina! Sunbin-Got em am yol kunum ayem em afak kunum im samal kuluko, aik ayem dim dukuko, Sunbin-Got em wiin daolewkabiliw ding dim bakate, ikati samal makmak beem anung mak kuluko, wanenkabiliw kasike, wanbiliw kunum alik alik bi bongguko, Sunbin-Got eso ibolow ki makmak kuw kekabiliw te.^a

¹⁹ Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu nem yangakabi weng be kilele diwemoliwka! “Dasuw got ilo samal duyemeko, im wiin daoyemkabuluw kukuw akal, dasuw-got ikal, alik alik be fein dem so eisneng ete te!”, angeko, bokoyeminba kebi te. Itel bate!^b ²⁰ Kate, im samal kuluko, dasuw-got ilo duyemkabiliw ding dim bakate, i samal be Sunbin-Got elo dulewinba kekabiliw kate, aneng matil ilo duyemeko,

^y 10:16 Matyu 26:26-28 ^z 10:17 Uлом 12:5 ^a 10:18 Kunum Ayem 7:6

^b 10:19 1 Kolin 8:4

biim wiin kuw daoyemkabiliw bakate. Daoyemkabiliw kate, nem ibolow fukunin e kanekote: Yu kanelom aneng matil im win daoko, im duyemiw wanin beelo waneko, iso bongguko, fewtakamokoliw te!^c 21 Wee yutaka! Yu kilele ibolow fukunina! Yu kanelom Kamok Fian em kaim ok so, ^belet so, wanesomi, aneng matil im wanbin eisneng akati waneko, im wiin daoyem kemokoliw te! Itel bate!^d 22 Kemuw tewe, nu Kamok Fian elo kaisuw kelewko, em ibolow elo mesem kelewokoluw kate, yu kilelbiko, boliwka! Akalem kitil e nukalem kitil be atin kuw bakilewkabe kasike!^e

Diwkut Sunbin-Got em wiin Daolew Kemin em Weng te.

23 Nakunum kumel kunum waneng yu ibolow kilele fukunemoliwka! “Alik alik mesesem mesesem angom be num dulum elote ki kelaka!”, angakabiliw kunum waneng biim weng be fein weng kate, alik alik mesesem angom be nulo kilele dokoyeminbakekabe te!^f 24 Kate, yu kanelom yukalem ibolow ete kuw dokolewomin ibolow fukuninemokoliw te! Babo! Kate yu kakunum kumel kunum waneng im dakayemin ibolow fukunemoliwka!^g

25 Yukalem ibolow fukunin beem dim elo sen so banim keko, Sunbin-Got eso ibolow ki makmak kelewin beem dulum elote yu kanelom webiliw ding beem wesiliw eisneng beem dulum elote ibolow banban kemokoliw te! Yu sak wanin mak weneko, wanboliwka!^h 26 Nimtew angom? Yukati Sim Fut beem weng kale kilele kal keliwete:

“Kawin o, abiil o, kawin dim kaleem gekbe eisneng alik alik be,
Kamok Fian em ete kuw te.”,

angse kasike.ⁱ 27 Kaneko kasike, fein ibolow kelinba kawtiw mali mak im yulo ikalem am dim elo gaayemiw ding dim bakate, yu kanelom ibolow banban kemokoliw te! Yu ki keko, im am kawtem elo uneko, yemenbiliw wanin alik alik be sak wanboliwka! Kanesomi, kanelom yukalem sen so banim keko, Sunbin-Got eso ibolow ki makmak kelewbiliw ibolow fukunin beem dulum elote ibolow banban kemokoliw te! 28 Kate, mali kawtiw mak yulo bokoyemomeliw: “Wee yutaka! Yu kilelbiko, boliwka! Samal wanbiliw be dasuw-got im dim dukusomi, biim wiin daoyemsiliw kasike!”, yangiw tewe, yu yangbiliw kawtiw biim sen so banim keko, Sunbin-Got eso ibolow ki makmak kebiliw ibolow fukunin beem dulum elote akati ibolow fukuneko, kanelom samal be wanbokoliw te!^j 29 Mesik esik yu kaneko yangbiliw kunum waneng biim ibolow fukunin be dolo dolo keyembokoliw kasike.

Feinka! Yu mali kawtiw im ibolow fukunin beem afak kel kakameliw kunum waneng kelinba kebiliw kasike, mali kawtiw biim ibolow fukunin

^c 10:20 Sawa Weng 32:17; Fitew Dase 9:20 ^d 10:21 2 Kolin 6:15-16 ^e 10:22 Sawa

Weng 32:21 ^f 10:23 1 Kolin 6:12 ^g 10:24 Ulom 15:1-2 ^h 10:25 1 Kolin 8:1

ⁱ 10:26 Sim Fut 24:1 ^j 10:28 1 Kolin 8:7

e kanelom yulo diwyemeko, de mit da koyemoke te! ³⁰Beemdiw, num wanin mak kuluko, Sunbin-Got elo “Weso! Seyo!”, dangbuluw ding dim bakate, mali kawtiw mak kanelom teleko, num kukuw be diwyemeko, nukalem wiin mit da koyem kemokoliw te!^k ³¹Kaneko kasike, yom ok so, wanin so, mesesem mesesem eisneng mak wanbiliw ding dim akal, yom mesesem mesesem eisneng mak kanebiliw ding dim akal, diwkuw diwkuw yu kanekabiliw be Sunbin-Got em wiin fian elo daolewomin beem dulum elote kuw keboliwka!^l ³²Kebomi, mali Suda kawtiw ikal, mali Suda kawtiw num ibik biliw kawtiw iso, Sunbin-Got em sios kunum waneng iso, alik alik biim dim elo ibolow fukunemoliwka! Yu kanelom yukalem ibolow fukunin ete kuw geleweko, beem dulum elote mali kunum waneng biim fein ibolow be de mit da koyemokoliw te!^m ³³Kate, yu nakalem emdiw keko, nem kukuw akate gelewemoliwka! Ne nakalem ibolow kelewbin eisneng ete kuw feninba kebi kate, ne kitil keko, alik alik kawtiw ilo kalfongyemin em deiw fenbi te. Nimtew angom? Ne “Mali ilo sunsun finik so kulamin deiw ka kel mo koyemo yo!”, angakabi kasike.ⁿ

11 ¹Yu kililina! Kulais e nem namtoloko, emisik unemin kunum kebe kasike, ne akalem kukuw be gelewkabi te. Beemdiw kame yukati, nelo yom yamtolo unemin kunum kenemeko, nem kakabi kukuw beemdiw kakamoliwka!^o

Sios Kunum Waneng im Bonggukabiliw Ding em Kukuw em Weng te.

Wangweng Kelew Kelew Kukuw em Weng te.

² Yu fein atin kuw ken kukuw kuw gelewkabiliw kunum waneng kebiliw te. Nimtew angom? Yu diwkuw diwkuw nelo ibolow fukunsomi, nakalem kukuyemkabi weng beelo kilele net aluwkabiliw kasike.

³ Kate kame, yu weng kale kilele kal keloliwka!

Kulais e kunum min im sen mongom kayak ete te.

Keko beli, kunum i waneng min im sen mongom kayak ite te.

Keko beli, Sunbin-Got e Kulais em sen mongom kayak ete te.^p

⁴Nimin **kunum** ite mak kaim dim kel Sunbin-Got eso weng bakabiliw yake, Sunbin-Got em bontem dim bakabiliw yake, kaneko be angeko, biliw kate, ikalem kak be kasi kolewiw tewe, kanekabiliw kunum bi ikalem sen mongom kayak Kulais elo wangweng kukuw kelewinba keko, inkal kal dulewkabiliw te.

^k 10:30 1 Timoti 4:4 ^l 10:31 Kolosi 3:17 ^m 10:32 Uлом 14:13 ⁿ 10:33 1 Kolin 9:20-22

^o 11:1 1 Kolin 4:16 ^p 11:3 Talfut Kese 2:21-23; 3:16; Efesus 5:23

⁵Nimin **waneng** ite mak kaim dim kel Sunbin-Got eso weng bakabiliw yake, Sunbin-Got em bontem dim bakabiliw yake, kaneko be angeko, biliw kate, ikalem kak be kasi kolewinba keliw tewe, waneng bi ikalem sen mongom kayak kebiliw kunum min biilo wangweng kukuw keyeminba keko, inkal kal duyemkabiliw te. Nimtew angom? Wa kukuw gelewbiliw be, im kak kon alik alik be wokilewkemin emdiw kebe kasike. ⁶Kate, mali waneng mak ikalem kak kasilomin ibolow kelinba keliw tewe, ikalem kak kon be atin kuw wokilewoliwka! Kate, i wokiliw tewe, i inkal kal kulokoliw kasike, waneng bi kiol kuw kukuw kuw gelewko, ikalem kak kasi kolewboliwka!

⁷Kate, **kunum** min i ikalem kak be kanelom kasi kolew kemokoliw te! Nimtew angom? Im sen mongom kayak Sunbin-Got be ilo akalem takak atew keyemei, i akalem auk so kitil so be kukuyemkabiliw kasike.

Kate **waneng** i ikalem sen mongom kayak kunum biim auk so kitil so be kukuyemkabiliw kasike.⁴

⁸Yu kilele ibolow fukunina! Sunbin-Got e waneng ulo kunum em sen mongom kayak kelewinba kese kate, e kunum beelo waneng buum sen mongom kayak kelewse kale.⁹Beemdiw, Sunbin-Got e kunum elo waneng um gomet elo dulinba kese kate, e waneng ulo kunum beem gomet elo duku koumse kale. ¹⁰Kaneko kasike, waneng min i Sunbin-Got em yemdakamin finik biim ibolow ikati fukunsomi, ikalem “Nu Sunbin-Got em weng afak kebuluw waneng nute tel!”, angeko, bokoliw beem dulum elote ikalem kak kasi kolewboliwka!

¹¹Kate yu kilele ibolow fukunina! Kunum ikal imikel kuw kesomi, amen kuw biliwi, waneng ikal imikel kuw kesomi, amen kuw biliwi, i amen kuw amen kuw kelinba kebiliw kate, alik alik nu nukalem Kamok Fian eso fewtokoko, bongguko makmak kekabuluw te. ¹²Fein te. Talfut kelewse ding dim bakate, Sunbin-Got e emisik kunum be dukusomelei, e waneng um sen mongom kayak kese kate kame, waneng min i kunum alik alik biilo aul dukuyemsomi, im sen mongom kasel kekabiliw kasike. Kate, alik alik eisneng angom beem fein sen mongom kayak e Sunbin-Got ete kuw ete te.

¹³Kame, yukal kilele ibolow fukuneko, diwemina! Waneng min mak im kaim dim kel Sunbin-Got eso weng bakabiliw ding dim kabalak e, i wangweng kelew kelew kukuw gelewinba keko, im kak kasi kolewinba keliw tewe, waneng min bi ken kukuw kekabiliw yako? ¹⁴Yu kunum waneng nukalem kukuw diwemoliwka! Ikalem kak kon be tiaktiak keliw kunum min im dulum elote nu “I kukuw wa gelewkabiliw kai!”, angakabuluw te. ¹⁵Angbuluw kate, ikalem kak kon tiaktiak keliw waneng min im dulum elote be kait ken ati te keyemkabe te. Ukalem kak kon be ilim kom atite atew kasike.

⁴ 11:7 Talfut Kese 1:26-27 ⁵ 11:8-9 Talfut Kese 2:18-23

¹⁶Kate, nimin kawtiw ite mak nakalem kukuyemin weng beso ganbin weng on ganbin ibolow keliw tewe, i kilele ibolow fukuniwete: Nuso, Sunbin-Got em sios kunum waneng iso, alik alik nu kanebe kukuw bete kuw gelewakabuluw te.

Yesus em Kaim Ok Wanbin em Kukuw em Weng te.

¹⁷Nakunum kumel kunum waneng yu nem kitil weng kale kilele kililina! Sios kunum waneng yom bongguko, biliw ding dim bakate, yu ken dokoyemomin kukuw kelew kelew kelinba kebiliw kate, yu kakunum kumel kunum waneng mali ilo wa keyemkabiliw kasike, ne yulo kalfongyeminba kebi te. ¹⁸Mali kawtiw im nelo bokonemsiliw weng mak e kanekote: “Im bonggukabiliw ding dim kabalak e, i ibolow amen amen kuw kekabiliw kai!”, nangeko, kiliko, beem anung akal “Fein te!”, angakabi te.^s ¹⁹Feinka! Sios kunum waneng yukalem dim em amen amen kuw kebiliw ding dim bakate, alik alik yu mali kunum waneng im kanebiliw kukuw be kilele diwyemeko, kal keko, bokolomeliw: “Mali kunum waneng bi fein Sunbin-Got em deiw gelewakabiliw kunum waneng ite te!”, angeko, atemkabiliw kasike, kanekabiliw kunum waneng bi kilele kaim dim kel fitewkabiliw te.

²⁰Kate, yom bongguko, Sunbin-Got em wiin daolewkabiliw ding kabalak e, yu kal dim kuw Yesus em ibolow fukunsomi, em kaim ok wanakabiliw te. ²¹Nimtew angom? Mali kunum waneng i nelo bokonemomeliw: “I amen amen kuw keko, fongate akate uneko, ikalem amen amen dukusiliw wanin bakate wanakabiliw kai!”, nangsiliw kasike. Beem dulum elote mali yu yemen tewso kebiliw angomi, mali yu ^wain ok banban waneko, ibolow teifulukabiliw te. ²²Wee yutaka! Yu nono kanebiliw e? Yu yukalem am banim kasike, yu wanin wanomin abin banim keko, sios am elo unesomi, wanin so, wain ok so, wanin banban be waneko, yom sukum kebiliw kakunum kumel kunum waneng so, Sunbin-Got em sios kunum waneng iso, alik alik ilo inkal fian duyemkabiliw sako? Ne kame yulo nimtew yangoki ye? Ne kate kame yom kukuw be yemsuloki sako? Babo! Itel bate!

²³Kate kame, yu Kamok Fian em nelo bokonemei, ne kame yulo kilele bakayemkabe weng kale kilele kililoliwka!

Sudas em Yesus elo maka im teing dim da kolewse kutiliw bakate, Yesus e ^belet wanin mak kuluko, ²⁴Sunbin-Got elo “Weso! Seyo!”, dangesomi, fakal fakal keleweco, bokoyemomele: “Kale nakalem kal anggil em kiskiw ete te. Ne yom abin kuluko, kuanoki te. Kuanoki kasike, yukati belet wanin kuluko, fakal fakal kelewsomi, nem yulo dokoyemoki ibolow fukuneko, wanboliwka!”, yangse

^s 11:18 1 Kolin 1:10-12

te. ²⁵Yangesomi, wanin waneko, banimsiliw ding dim bakate, e ^wain ok sen akati kuluko, bokolomele: "Wain ok sen kale nakalem kitakamin weng kikis keko, 'Yom abin kulu, kaim buseleko, kuanoki tel!', angakabi beem kiskiw ete te. Yom wain ok wanbokoliw ding dim kabalak e, nem yulo dakayembi ibolow be fukuneko, wanboliwka!", yangse te.^t

²⁶Yu kilele ibolow fukunina! Yom Yesus em ibolow fukunsomi, em belet wanin so, kaim ok so, wanbiliw ding dim kabalak e, yu Kamok Fian em kuanse em sang bakayem tem bakayem tem kekabiliw te. Kame, nu kaneko kukuw be gelewbuluw kate, sowem Yesus em iti toloke ding fein atemokoluw ding dim kabalak e, num gelewbuluw kukuw be banimoke te.

²⁷Beli, yu kilelbiko, boliwka! Yom Kamok Fian em ibolow fukuneko, em kaim ok wanbiliw ding dim kabalak e, yu kanelom wanin beem dulum elote binge binge keko, elo sakok kelewbuluw te! Itel bate! Kate yu Yesus em kanese be kilele ibolow fukuneko, wanboliwka! Nimtew angom? Yu Kamok Fian em kal so, kaim so, beelo sili sili kukuw kelewiw tewe, Sunbin-Got e yulo fein geeyemoke kasike.^u ²⁸Keko beli, alik alik yu amen kuw amen kuw keko, yukalem kukulew kukulew kukuw be kilele diweko, Yesus em kaim ok so, belet so, kiskiw wanin be fein wanboliwka! ²⁹Nimtew angom? Nimin kunum waneng ite mak sak wanin so, Kulais em kal wanin beso, alew wanin be kilele amen amen kelewinba keko, sakok wanbiw tewe, Sunbin-Got e kawtiw biilo fein diwyemeko, geeyemoke kasike. ³⁰Yu kilele ibolow fukunina! Kaneyemkabiliw beem mongom ete yom mutuk ka kel kunum waneng banban im kal dim e wakamin keyemei, mali im kitil dang ayemei, mali ikati kuansiliw bakate. ³¹Kaneko kasike, alik alik nu nukalem ibolow be kilele diwemuw tewe, Sunbin-Got e nulo nam geeyembe te. ³²Kamok Fian em nulo geeyembe ding dim bakate, e nulo dokoyemomin ibolow kesomi, nulo nukalem wa kekabuluw kukuw beem dulum elote kilele kal keyemkabe te. Mesik esik e nulo nukalem kanekabuluw wa kukuw beem dulum elote "Kawin dim kaleem kasel iso makuw banim keyemoki te!", yangeko, nulo yenoke kasike.^v

³³Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Kaneko kasike, yom Yesus em ibolow fukuneko, em kaim ok wanbiliw ding dim kabalak e, yu mali kunum waneng biim ibolow akal fukuneko, wanboliwka! ³⁴Nimin kunum waneng mak yemen tew so keliw tewe, i kanelom sios am dim elo uneko, wanin binge binge kemokoliw te! I ikalem am akate wanboliwka! Mesik esik yom wensaneko, Kamok Fian em kaim ok wanomin ding dim bakate, Sunbin-Got e mali yulo geeyemoke kasike.

^t 11:25 Aneng Kolew 24:6-8; Kibulu 8:8-13 ^u 11:27 Kibulu 10:29 ^v 11:32 Kibulu 12:5-6

Bete kuw. Weng anung mak be kate, ne anung be nem yulo yetebam toloki ding dim bakate kilele kukuyemoki te.

Sunbin-Finik em Bamki Kitil Einsneng Duyemkabe em Weng te.

12 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Kame, yu nem Sunbin-Finik em bamki kitil einsneng em kukuyemin weng kale kilele kiliko, kal kelina! ²Yu kal keliwete: Yom suaem Sunbin-Got elo “Fein!”, danginba kebomi, bisiliw ding dim kabalak e, yom ibolow fukunin e dolo dolo kuw keyemeko, aneng matil im weng kuw gelewsomi, weng bakaminba kekabiliw dasuw-got im mit mewso yemde unemaliw te.^w ³Yu kilele ibolow fukunina! Sunbin-Finik im mutuk tem ka kel alakabe kunum waneng i ki keko, “Yesus e sakoke te!”, angeko, yakok weng be nam angiw te. Kate, ki keko, “Yesus e fein Kamok Fian ete te!”, angbiliw kunum waneng biim ibolow tem ka kel Sunbin-Finik be fein alakabe te.^x

⁴Kame yu kililina!

Sunbin-Finik e akalem bamki kitil einsneng banban mak nulo duyemkabe kate, makmak Sunbin-Finik ete kuw be te.^y

⁵Beemdiw, Kamok Fian em aluwbamin e banban kebe kate, makmak Kamok Fian ete kuw be te.

⁶Feinka! Sunbin-Got em auk so kitil em dem e banban kekabe kate, makmak Sunbin-Got ete kuw be te.

Sunbin-Got be akalem kitil e kunum waneng nulo amen kuw amen kuw duyemkabe kasike, nu ki keko, em nulo duyemkabe aluwbamin be fein aluwkabuluw te.

⁷Feinka! Sios kunum waneng num dokolew dokolew kemin beem mongom ete Sunbin-Finik be kunum waneng alik alik nulo akalem bamki kitil einsneng amen kuw amen kuw duyemkabe te. ⁸Sunbin-Finik em bamki kitil einsneng be kanekote:

Mak e ibolow fukunin kal fian e,

mak e ibolow ilum e fitew dim dako, kilele keyemin ete te.

⁹Makmak Sunbin-Finik ete kuw num dim kel kanebe einsneng be fein aluwbabete:

Mak e, fein ibolow fian kulamin em aluwbamin e,

mak e, wakamin kawtiw kileleyemin em aluwbamin e,

¹⁰mak e, kitil so auk so einsneng kawtiw im kiin dim kel kemin em aluwbamin e,

mak e, Sunbin-Got em bontem dim bakamin em aluwbamin e,

mak e, “Sunbin-Finik em aluwbamin sako? Bani, aneng matil im aluwbamin sako?”, angeko, diwyemin em aluwbamin e,

mak e, mongom amen amen bakayemin em aluwbamin e,

^w 12:2 Abakuk 2:18-19 ^x 12:3 1 Sion 4:2-3 ^y 12:4 Ulom 12:6

mak e, mongom amen amen em weng famdakamin em aluwbamin
ete te.

¹¹Alik alik bamki so kitil kulukabuluw aluwbamin be Sunbin-Finik makmak kuw nulo duyemkabe te. Ete kuw akalem ibolow fukunin geleweko, kunum waneng nulo akalem bamki so kitil eisneng be amen kuw amen kuw duyemkabe te.^z

Kal Anggil Dim em Fakam Weng te.

¹²Yu kilele ibolow fukunina! Nukalem kal anggil dim e makmak kekabe kate, anggil beem anung anung banso mak kekabe te. Beemdiw, anggil mak em anung anung banban be kal anggil makmak kuw kekabe te. Weng sang be, Kulais em kal anggil dim em fakam weng ete te. Keko beli, em kal anggil e akalem sios kunum waneng ite te.^a

¹³Yu kililina!

Suda kawtiw yukati,

Suda kawtiw num ibik biliw kawtiw yukati,

mali kawtiw im weng afak kebiliw kunum waneng yukati,

mali wiin so kebiliw kawtiw yukati,

alik alik yu Sunbin-Finik makmak elo kuw ok atew wansomi, Sunbin-Finik beso ok da koyemin emdiw keyembiliw kasike, fein ibolow so kunum waneng yu kal anggil makmak kekabiliw te.^b

¹⁴Alik nu kal keluwete: Kal anggil dim e anung makmak kuw ba kate, anung anung tulun banban kuw kebe te. ¹⁵Kaneko kasike, kal dim beem yan mali mak bokolomele: “Ne teing ba kasike, ne kal anggil dim beem anung ba te!”, ange tewe, angoke weng beem dulum elote e ki keko, alwol kelinba kesomi, kal anggil dim anung akate kebole te. ¹⁶Beemdiw, kal anggil dim beem kalun mali mak bokolomele: “Ne kiin ba kasike, ne kal anggil dim beem anung ba te!”, ange tewe, angoke weng beem dulum elote e ki keko, alwol kelinba kesomi, kal anggil dim anung akate kebole te.

¹⁷Yu kilele ibolow fukunina! Yom kal anggil dim alik alik kiin kuw kele tewe, yu nono keko, weng mak kililokoliw e? Beemdiw, yom kal anggil dim e alik alik kalun kuw kele tewe, yu nono keko, kimilewokoliw e?

¹⁸Kate, Sunbin-Got e akalem ibolow fukunin kuw geleweko, nukalem kal anggil dim em anung anung akalem be dim kuw amen amen kuw duku koyemse te. ¹⁹Kal anggil dim alik be kal anggil anung makmak kele tewe, kal anggil dim be nono keloke ye? ²⁰Feinka! Kal anggil angom be beemdiw ba kate, kal anggil anung anung banban alik alik angom bi bonggusomi, fein kal anggil dim makmak kebiliw te.

²¹Kiin e ki keko, teing elo bokolewomele: “Kukal amen, nakal amen kebuluw te!”, dangeko, nam dange te. Beemdiw, kak e ki keko, yan elo

^z 12:11 1 Kolin 7:7 ^a 12:12 1 Kolin 10:17 ^b 12:13 Galesia 3:28

bokolewomele: "Kukal amen, nakal amen kebuluw te!", dangeko, nam dange te.

²²Kate, num atemeko, desi kelewabuluw kal anggil anung mali mak kal anggil anung banban mak ilo fein bakiyemkabe te. ²³Feinka! Num atemeko, finganeko, "Eke! Inkal kulomin eisneng ete tel!", angbuluw kal anggil anung beem dulum elote nu wangweng kasi kasi kilele kilele kelewabuluw te. ²⁴Kekabuluw kate, mali kal anggil dim em anung anung be sak ikalem kuw ken kebiliw kasike, nu aimge koyeminba kecabuluw te. Yu kilele diwomliwka! Sunbin-Got e kal anggil dim anung anung alik alik bonggu makmak kelewko, anung anung wiin banim so be mali kal anggil dim anung biim imisik keyemse te. ²⁵Keyemsomi, kal anggil anung angom biim mutuk be amen amen keyemomin kukuw mak kelinba kebomi, mali ilo dokolew dokolew kukuw kuw fitewoke te.

²⁶Kaneko kasike, kal anggil anung mak betbet kule tewe, kal anggil anung mali alik alik ikati eso makuw betbet kulukabiliw te. Beemdwi, kal anggil anung mak wiin fian kule tewe, kal anggil anung mali alik alik ikati eso makuw kalfong fian kecabiliw te.

²⁷Keko kasike, alik alik yu kal anggil anung amen amen em kiskiw kebiliw kate, yu alik alik yu bongguko, Kulais em kal anggil makmak ke alakabiliw te.^c ²⁸Feinka! Sunbin-Got akalem ete sios kunum waneng nulo em aluwbamin amen kuw amen kuw duyemei, kaneko aluwbamin beem kunum waneng keyemsete:

Emisik e, kalan kawtiw i,
imteben e, Sunbin-Got em bontem dim bakabiliw kawtiw i,
imteben e, sios kunum waneng ilo kukuyemkabiliw kawtiw i,
mali mak e, auk so kitil so eisneng aluwkabiliw kawtiw i,
mali mak e, wakamin kebiliw kawtiw ilo okmino koyem kemin
kawtiw i,
mali mak e, mali im kal ilum dokolew dokolew kemin kawtiw i,
mali mak e, sios kunum waneng im kak yetebin kawtiw i,
mali maki e, mongom amen amen im weng bakabiliw kawtiw ite te.^d

²⁹Nakunum kumel kunum waneng yu kilele ibolow fukunemoliwka!

Alik alik angom nu kalan kawtiw nute sako?

Alik alik angom nu Sunbin-Got em bontem dim bakamin kawtiw
nute sako?

Alik alik angom nu kunum waneng ilo kaleymen kawtiw nute sako?

Alik alik angom nu auk so kitil so eisneng aluwkabuluw kawtiw nute sako?

³⁰Alik alik angom nu ki keko, mali im wakamin okmino koyemkemin
kawtiw nute sako?

^c 12:27 Ulom 12:5 ^d 12:28 Efesus 4:11-12

Alik alik angom nu mali mongom amen amen im weng bakamin
kawtiw nute sako?

Alik alik angom nu mali mongom amen amen im weng bakamin
weng famdakamin kawtiw nute sako?

Babo! Alik alik num aluwbamin be amen kuw amen kuw kebe te.³¹ Kate, yu ibolow danong danong keko, kitil kebomi, “Sunbin-Finik em emisik bamki kitil eisneng be kuluma!”, angboliwka! Imisik bamki kitil eisneng be kanekote: Kalan kawtiw im aluwbamin so, Sunbin-Got em bontem dim bakamin em aluwbamin so, sios kunum waneng ilo kukuyemin em aluwbamin ete te.

Kate kame, ne yulo mali deiw bakiyemeko, sios kunum waneng im ibolow kitil keyemomin deiw ati deiw mak kukuyemoki te.^e

Ibolow Mutuk Fian Dulew Dulew Kemin em Weng te.

13 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Ne ki keko,
kawtiw mongom amen amen im weng sin so, Sunbin-Got em
yemdakamin finik im weng sin so, alik alik weng sin angom be kilele
bakamoki kate, ne mali ilo ibolow mutuk fian dulew dulew kukuw
keyeminba keli tewe, nem weng bakabi weng be sak os weng sin so,
dalket weng sin so mongom banim atew gaankabe te. ²Beemdiw, ne
Sunbin-Got em bontem dim bakamin kunum keko, okmobin ibolow
win sang alik alik be kal kesomi, kal fian angom alik alik kilele dolon
kesomelii, nem fein ibolow akal kitil fian kelei, ne ki keko, amgu elo
“Kukalem alakabelew abin be kolewa!”, dangii, e fein unoke kate, ne mali
ilo ibolow mutuk fian dulew dulew kukuw be keyeminba keli tewe, ne
sak mongom banim kekabi te.^f ³Feinka! Ne nakalem on kisol mesesem
mesesem angom be alik alik em banim baluw kawtiw ilo amen amen
keyemsomi, ne mali kawtiw im weng afak kunum keko, beem dulum
elote wiin fian kuloki kate, mali ilo ibolow mutuk fian kukuw keyeminba
keli tewe, nem kanekabi beem yan e sak yan banim ete te.

⁴Ibolow mutuk fian kelew kelew kebiliw kukuw be
ibolow menew falit angeko,
mali ilo ken kukuw kuw keyemkabe te.
Keyemsomi, mali ilo on keyeminba keko,
akalem wiin daoko,
ibolow fawtuk kelinbakabe te.

⁵Feinka! Ibolow mutuk fian kelew kelew kukuw be
mali im kiin dim e wangweng kebomi,
akalem ibolow ete kuw fukuninba keko,
fongate akate ibolow kaisuw kelinba keko,

^e 12:31 1 Kolin 14:1 ^f 13:2 Matyu 17:20

mali im elo mamtel kelewbiliw beelo ibolow fukuninbakekabe te.

⁶Kebomelei, kanebiliw kukuw be

mali kawtiw im kiol kuw kukuw kelinba kebiliw be kalfonginba
kebe kate,

im fein angbiliw kukuw bete kuw kalfongkabe te.^g

⁷Keko beli, mali kawtiw im kum weng bakalewbiliw beem ilum e
sak daosomi,

im angakabiliw weng beelo yan weng keyeminba keko, “Fein!”,
yangsomi,

diwkuw diwkuw mali im wa kukuw alwol kelope em ding fensomi,
mali im ilum dulewiw tewe, ebeit keko, ibolow mutuk dulew
dulew kukuw be koliba kekabe te.^h

⁸Nakunum kumel kunum waneng yu kilele ibolow fukunemoliwka!

Deiw mak ding mak,

Sunbin-Got em bontem dim bakamin e,
aneng aneng angom im weng sin bakamin e,
kal fian kemin e,

alik alik be fein banimoke kate, ibolow mutuk fian dulew dulew kukuw
be atin kuw nam banime te. ⁹Nimtew angom? Kame, num kal e sak atuk
atuk kelei, num Sunbin-Got em bontem dim bakamin akati atuk atuk
kekabe kasike. ¹⁰Kate, sowem toloke ding dim kabalak e, alik alik atuk
atuk kebe eisneng be fulkilas angoke kasike, kameem atuk atuk kebe be
banimoke te.

¹¹Yu nem fakam weng kale kililina! Num kawin dim kale kel em aul
gelgel imdiw ke alenaluw ding dim bakate, nu aul gelgel im tata kemin
weng keko, im fukunin keko, imdiw ibolow teifulu ke alenaluw te.
Alenaluw kate, num tanbelel keluw ding dim kabalak e, nu aul gelgel dim
kebomi, kanemaluw kukuw be kolewkabuluw te. ¹²Kame, nu sak oktakak
atebamin atew atuk keko, atebabuluw kate sow ete, nu nukalem
kiin so fein atemokoluw te. Kame, num ibolow fukunin e atuk atuk keko,
alakabe kate sow ete, num abiil tикиn bokoluw ding dim kabalak e, num
kal e Sunbin-Got em nulo kal keyemse emdiw keko, atin kuw fulkilas
angoke te.

¹³Yu kilele ibolow fukunina! Alemsal eisneng mak ete kuw sunsun kuw
alakabe te.

Mak e, fein ibolow em kukuw e,

mak e, Sunbin-Got em nulo dokoyemoke ding fenbin ibolow em
kukuw e,

mak e, mali ilo ibolow mutuk fian dulew dulew kemin kukuw ete
te.

^g 13:6 Ulom 12:9 ^h 13:7 1 Fita 4:8

Kate alemsal biim emisik kebe kukuw e kanekote: Mali ilo ibolow mutuk fian kelew kelew kemin kukuw bakate.ⁱ

Iti Sunbin-Finik em Bamki Kitil Einsneng Duyemkabe em Weng te.

14 ¹Kaneko kasike, yu kitil keko, mali ilo ibolow mutuk fian dulew dulew kukuw beem deiw beelo gelewemoliwka! Geleweko, Sunbin-Finik em bamki kitil duyemkabe einsneng alik beem kulomin ibolow fulut danong danong angeko, boliwka! Bokoliw kate, yu bukeko, Sunbin-Got em bontem dim bakamin em bamki kitil beelo “Duyema!”, angeko, boliwka!^j ²Nimtew angom? Mali kunum waneng ite mak Sunbin-Finik em kitil dim e mali mongom angom im weng sin dim kel weng mak bakabiliw tewe, mali kunum waneng i biim yangakabiliw weng be dolon kelinba keko, kililinba kekabiliw kasike. Kate, kanekabiliw kunum waneng bi Sunbin-Finik em kitil dim e Sunbin-Got elo kuw ibolow win sang mak bokolewkabiliw te. ³Kanekabiliw kate, kunum waneng Sunbin-Finik em kitil dim e Sunbin-Got em bontem dim bakamin kunum waneng keko, mali ilo em weng bakayembiw tewe, i mali biim fein ibolow beelo dokoyemsomi, kitil keyemin weng so, menew weng so, bokoyemkabiliw kasike. ⁴Feinka! Mongom angom biim weng sin bakabiliw kunum waneng i ikalem fein ibolow ete kuw dokoyemkabiliw kate, Sunbin-Got em bontem dim weng bakabiliw kunum waneng ite kuw sios kunum waneng alik alik im fein ibolow be dokoyemkabiliw kasike.

⁵Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Nem ibolow fukunin fian e kanekote: Alik alik yu Sunbin-Finik em kitil dim e mali mongom angom im weng sin bakamoliwka! Kate, nem ibolow fukunin mak be mali beelo mit da kolewkabe te. Ibolow fukunin be kanekote: Alik alik yu Sunbin-Finik em kitil dim e Sunbin-Got em bontem dim bakamin kunum waneng keko, mali sios kunum waneng im fein ibolow kakamin deiw be yemkitilmoliwka! Nimtew angom? Mesik esik mongom angom biim weng sin bakabiliw kunum waneng im weng famdelomin kunum waneng kebiw tewe, sios kunum waneng i mali biim weng sin dim bakayemkabiliw kunum waneng im weng beem dem e kulinba kekabiliw kasike.

⁶Yu kilele ibolow fukunina! Ne yom fukun telesomi, mali mongom angom im weng sin dim kel yulo kukuyemin weng mak bakayem talsi tew tewe, be nonoko, yulo dokoyemse ye? Ne yulo fein dokoyemomin ibolow keli tewe, ne kilele weng bokoyemeko, wokmobe weng yake, kal fian weng yake, Sunbin-Got em bontem dim bakamin weng yake, alik be kaim dim kuw kukuyemoki te.

⁷Yu finik so binba einsneng beem fakam weng kale kililina!

Mali kunum waneng i folmit so, tanam so, filifolo keliw kate, kilele weng dalinba keliw tewe, mali kunum waneng folmit so

ⁱ 13:13 1 Tesalonaika 1:3 ^j 14:1 1 Kolin 12:31; 14:39

tanam so filifolo keliw beem sim weng sin nam kilele kililiw te.

⁸ Beemdiw, fongket em gaanin e kilele gaaninba kele tewe, wonuk so kunum beem gaanin fein kililokoliw kate, fongket beem weng kal e kilele kal kelinba kesomi, ganomin em einsneng ete memen kelinba kelokoliw te.

⁹ Fakam weng beem mongom ete kanekote: Mali kunum waneng yu mali mongom angom im weng sin elote kukuyemiw tewe, i nono keko, yom kukuyemiw weng be kal kelokoliw e? Yom weng bokoyemkabiliw weng be tum tem kel bomi, bokolin atew kekabe kasike.

¹⁰ Feinka! Kawin dim kale kel kawtiw mongom angom banban weng sin amen kuw amen kuw so ke alakabiliw te. Kebomeliwi, alik alik biim weng sin e kilele mongom so kekabe kate, ¹¹ ne nelo bakanemkabiliw kawtiw im weng sin e akokow keli tewe, i nem dim e kokow kawtiw emdiwi keliwi, nakati biim dim e kokow kunum atew kekabi te.

¹² Kasike, yu kilele ibolow fukuneko, Sunbin-Finik em bamki kitil be sios kunum waneng alik alik ilo dokoyemoke einsneng beem kulomin ibolow fian kemoliwka!

¹³ Kaneko kasike, nimin kunum waneng ite mak Sunbin-Finik em bamki kitil einsneng kuluko, mali mongom angom im weng sin bakamiw tewe, i Sunbin-Got elo dakalaliwi, e ilo Sunbin-Finik em bamki kitil duyemei, i ki keko, ikalem weng akal famdes kelewboliwka! ¹⁴ Nimtew angom? Ne Sunbin-Finik em bamki kitil einsneng kuluko, mali mongom angom im weng sin e Sunbin-Got eso weng bakami tewe, ne nem finik dim kel weng bakabi kate, nem ibolow fukunin e dem so banim kebe kasike.

¹⁵ Kaneko kasike, ne nono keloki ye? Ne nakalem ibolow fukunin akal, finik akal, Sunbin-Got eso weng bakamin ibolow kekabi te. Beemdiw, ne nakalem ibolow fukunin akal, finik akal, Sunbin-Got em wiin daolewkemin sim sin bakamin ibolow kekabi te.

¹⁶ Yu kilele ibolow fukunina! Yom kaim dim kel finik em dim kuw Sunbin-Got em wiin daolew kebiliw ding dim bakate, yom mutuk kel teleko, yom weng kiliko, Sunbin-Finik em weng famdelomin bamki kulinba kesiliw kunum waneng i yom angbiliw weng be dolon kelinba kekabiliw kasike, i nonoko, yuso bonggu makmak kebomi, Sunbin-Got em wiin akati daolewkabiliw e? ¹⁷ Feinka! Yu Sunbin-Got elo kilele “Weso! Seye!”, dangibiliw kate, yu mali kunum waneng biim fein ibolow beelo yemkitilmolinba kekabiliw te.

¹⁸ Ne Sunbin-Got elo “Weso! Seye!”, dangakabi te. Nimtew angom? Ne alik yulo bakiyemeko, banban ding kuw Sunbin-Finik em bamki kitil dunemse em dim e mali mongom angom im weng sin kel Sunbin-Got eso weng bokokabi kasike. ¹⁹ Kate, nem sios kunum waneng iso wensaneko, kunum waneng ilo kukuyemkabi ding dim bakate, nem teingabi kel kuw

kilele kaim dim fitew dim kel bokoyemii, i kiliko, kal kilele keliw weng be, king kel tausen (10'000) nanew mongom angom im weng sin kel bakayembi weng be atin kuw bakilewkabe te.

²⁰Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yom ibolow fukunin e kanelom aul gelgel im ibolow fukunin sukum emdiw kebokoliw te! Sili sili nam kukuw em dulum elote kuw yu fein aul gelgel emdiw keko, sen so banim kebokoliw kate, yom ibolow fukunin e tanbelel seiwel kunum waneng im kilele ibolow fukunin emdiw kemoliwka!^k ²¹Yu Sunbin-Got em fut ayem tem ka kel bosiliw weng be ibolow fukunina!

“Kamok Fian ne bokolomeli:

‘Ne nakalem kawtiw iso nanew mongom angom im weng sin so,
kokow kawtiw im bontem dim so,
weng beem sin kuw bokoyemkabi kate,

i nem weng be kililinba ibolow kekabiliw te.’, angakabi te.”^l

²²Angse kasike, mali mongom angom im weng sin bakamin be mali “Fein!”, danginba kawtiw biim gomet elote Sunbin-Got em auk so kitil so be kilele kukuyemkabe te. Kate, elo “Fein!”, dangbiliw kunum waneng num gomet elote bamki eisneng be dukuyeminbakekabe te.

Kate, Sunbin-Got em bontem dim bakamin e fein ibolow so biliw kunum waneng nulo dokoyemkabe te. ²³Yu ibolow fukunina! Mali Sunbin-Got elo “Fein!”, danginba kawtiw mak yom wensanbiliw sios am dim matem teliw ding dim bakate, alik alik yu mali mongom angom im weng sin kuw bakamiw tewe, i yulo kili yetemeko, “Fein, i ibolow goluw kawtiw ite tel!”, yangbokoliw te.^m

²⁴Kate, alik alik yu Sunbin-Got em bontem dim weng bokolew bokolew kemiw tewe, i Sunbin-Finik em kitil yom dim dukube diwyemin weng kiliko, ikalem sili sili kukuw fein atemokoliw te.ⁿ ²⁵Atemeko, ikalem ibolow tem em wokmobe eisneng alik alik kaim dim kuw fitwei, i katin bukbuk angeko, gatak wakas, kiingen kau angeko, Sunbin-Got em wiin fian daoko, bokolomeliw: “Feinka! Sunbin-Got e yom mutuk kel alakabe te!”, angbokoliw kasike.

Sios Kawtiw im Kilele Wensankabiliw em Weng te.

²⁶Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yom wensaniw ding dim kabalak e, alik alik yukalem amen kuw keko, sios kunum waneng im fein ibolow elo kitil kelew kelew kemoliwka!

Mak i sim bakamin de telebomeliwi,
mak i kukuyemn weng mak de telebomeliwi,
mak i wokmobe weng kaim dim dakamin de telebomeliwi,
mak i weng mongom amen amen angom im weng sin bakamin de telebomeliwi,

^k 14:20 Efesus 4:14 ^l 14:21 Aisaya 28:11-12 ^m 14:23 Kalan Kunum 2:13

ⁿ 14:24 Sion 16:8

mak i weng beelo famdakamin de telemoliwka!^o

²⁷Kate, kunum waneng banban mak kanelom mali mongom angom im weng sin bakamokoliw te! Bayo! Alew kunum waneng yake, alemsal kunum waneng yake ite kuw bokosomi, emisik boko, ibik boko kemoliwka! Kebomeliwi, kunum waneng makmak kuw biim weng be famdakamomaka! ²⁸Kate wensaniw ding dim bakate, famdakamin kunum waneng mak banim keliw tewe, mongom angom weng sin bakabiliw kunum waneng i kanelom kaim dim weng bakamokoliw te! Imikel kuw Sunbin-Got eso weng bakamoliwka!

²⁹Beemdiw, Sunbin-Got em bontem dim bakamin kunum waneng banban mak kanelom Sunbin-Got em bontem dim bakamokoliw te! Bayo! Alew kunum waneng yake, alemsal kunum waneng yake ite kuw bakamoliwka! Bakabiliwi, mali kunum waneng alik alik i biim weng be kiliko, diwyemboliwka!^p ³⁰Kaneko beli, Sunbin-Got em akalem bontem dim bakamin kawtiw ilo weng mak bokoyemei, im ilo bokoyeme weng be kaim dim bakayembiliw ding dim bakate, mali ka kel teinbiliw kunum waneng iti Sunbin-Got em bontem weng makso mak kuliw tewe, imisik bakabiliw kunum waneng i kimi angeko, biliwi, imteben kebiliwi bi moko, weng be bakayemboliwka! ³¹Kanekabiliw tewe, alik alik Sunbin-Got em bontem dim bakabiliw kunum waneng i ki keko, imisik boko, ibik bokosomi, Sunbin-Got em kukuyemin weng be fein kaim dim bakayemboliwka! Bokoyemiwi, alik alik ka biliw sios kunum waneng i biim weng be kilele kiliko, kal kesomi, im fein ibolow be yemkitilmololiwka! ³²Yu kilele ibolow fukunina! Sunbin-Got em bontem dim bakamin kunum waneng i ki keko, ikalem bakabiliw weng kimi angeko, ding fenbiliw kasike! ³³Feinkal! Alik alik sios kunum waneng num wensanuw ding dim kabalak e, nu atemuwete: Sunbin-Got e sakok sini sene kukuw em sen mongom kayak ba kate, menew ibolow em sen mongom kayak ete te.

³⁴Wensanbiliw ding dim kabalak e, sios kunum waneng yu wangweng kelew kelew kebomi, yukalem kukuw gelewiw kasike, waneng i weng kimi tete angeko, kanelom kaim dim kel weng bakamokoliw te!^q ³⁵Keko kasike, nimin waneng ite mak eisneng mak elo dolon kelinba keko, “Kal keluma!”, angin ibolow keliw tewe, i ikalem am dim kel ikalem imok kumel ilo dakalakamoliwka! Nimtew angom? Waneng i kaim dim kel weng bokoliw tewe, i wangweng kelew kelew kukuw gelewinba keko, inkal kukuw kuw gelewkabiliw kasike.

³⁶Nakunum kumel Kolin abiw mutuk fian biliw kunum waneng yu kilele ibolow fukunina! Yute kuw Sunbin-Got em weng em mongom kasel sako? Bani, em weng be yom dim ete kuw telese sako? A babo! ³⁷Kate yu

^o 14:26 1 Kolin 12:8-10 ^p 14:29 1 Tesalonaika 5:21 ^q 14:34 1 Kolin 11:3; 1 Timoti 2:12

kilele kililina! “Nu Sunbin-Got em bontem dim bakamin kunum waneng nute te!”, angbiliwi, “Sunbin-Finik e akalem bamki kitil eisneng num dim dukuse kae!”, angbiliw kunum waneng yu kilele kal keko, ibolow fukuneko, mali kunum waneng ilo bokoyemomeliw: “Fol em fut tem bose weng be fein Sunbin-Got em weng ete te!”, yangboliwka!^r ³⁸Kate yu kanelom mali beemdiw anginba kebiliw kunum waneng im dulum elote bokolomeliw: “Sunbin-Finik e akalem bamki kitil eisneng kunum waneng biim dim dukuse te!”, angeko, im weng kili gelewemokoliw te!

³⁹Kaneko kasike, nem nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu Sunbin-Got em bontem dim bakamin em aluwabamin beelo ibolow danong danong angboliwka! Angeko, kanelom mali mongom angom im weng sin bakamin em aluwabamin beelo “Kolin! Kanemoka!”, angbokoliw te! ⁴⁰Kate, sios kunum waneng im wensaniw ding dim kabalak e, yu kiol kukuw kuw gelewko, kanelom sini sene keko, sakok kemokoliw te!

Kalan Weng em Kak Weng te.

15 ¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Mesik esik yu akokow keliw tewe, ne yulo Sunbin-Got em Weng Kal Ken Ati be iti bakayembi te. Sua kel akate, yu kalan weng be kiliko, “Fein!”, dangeko, aluweko, kame kilele gelewakabiliw te. ²Feinka! Nem weng kal bokoyemkabi weng be dasuw weng kelinba keko, fein weng kele tewe, Sunbin-Got e yom weng beelo “Feinka!”, dangbiliw beem mongom ete yom kuankemin deiw bul gewsi belei, okileweko, akalem mit finik so deiw mo koyemse te. ³Kalan weng bokoyemsi weng be nakati kuluko, beem kak weng kilele yulo bokoyemsi te. Em kak weng be kanekote:

Kulais e Sunbin-Got em fut tem ka kel bose weng be ki keleweko, num sili sili nam beem dulum elote kuanei,^s ⁴i elo fomkamin dim elo dukuliwi, e alemsal ding kelei, iti baba teinse te.

Feinka! Weng be alik nu Sunbin-Got em fut tem ka kel kilele teing bakabululw bakate!^t

⁵ Em teinse ding dim bakate, e **Fita** em kiin dim kel fitewsomelei, **mali kalun kel kalan kunum** im kiin dim akati fitewse te.^u ⁶Fitewei, makmak ding kelei, mali **fufu banban 500 bakilewkabiliw** “Fein!”, **dangbiliw kunum waneng** im kiin dim kel akati fitewse te. (Mali elo atemsiliw kunum waneng bi kame kuansiliw kate, banban bi finik so biliw te!) ⁷Keyemei, **Sekow**^v e elo atemsomelei, ibik eli, **alik alik kalan kunum** i elo iti atemsiliw te.^w

^r 14:37 1 Sion 4:6 ^s 15:3 Aisaya 53:5-12 ^t 15:4 Matyu 12:40; Kalan Kunum 2:24-32

^u 15:5 Matyu 28:16-17; Iluk 24:34 ^v 15:7 Kal kunum waneng im fukunin e kanekote: Sekow be kalan kunum mak em kunum ba kate, Yesus em ning ete te. ^w 15:7 Iluk 24:50

8-9 Feinka! Ne mali kalan kunum imdiw kelinba kesomi, fein kalan kunum kelinba kebi tew te! Nimtew angom? Sua e, ne sios kunum waneng ilo wa keyemsi kasike. Beem dulum elote yu nelo netemeko, desi kenemeko, “Ne ki keko, kalan kunum bate! Yem u aul wa dukukabu kunum atew kebi kae!”, nangbiliw kate, fefe ding kabalak e, Yesus e kalan kunum im fefe kunum nakalem ete akalem wiin dim akati fitewse te.^{x y}

10 Kate, Sunbin-Got e nelo folok ibolow kenemeko, em kalan kunum kenemse te. Kenemei, ne akalem nelo folok ibolow kukuneme be tutulinba kebi kate, ne bukeko, mali kalan kunum im aluwbammin be bakilewkabi te. Kate, nem kitil fong gel kasike, Sunbin-Got em folok ibolow e nem dim kitil kuw aluweko, aluwkabe te.^z 11 Kaneko kasike, yu kanelom mali kalan kunum im dulum elote yake, nakalem dulum elote yake, alik alik num dulum elote “Mali ite kuw Weng Kal Ken Ati be num dim elo de talsiliw te!”, yangeko, ibolow amen amen kuw kemokoliw te! Itel bate! Nimtew angom? Fian eisneng ete kuw kanekote: Yu kalan weng be kiliko, kilele aluweko, “Feinka！”, dangakabiliw kasike.

Yemkalfoloke em Weng te.

12 Nakunum kumel kunum waneng yu kilele ibolow fukunemoliwa! Nu diwkuw diwkuw yulo bokoyembomeluw: “Kulais e kuaneko, iti fein finik so teinse tel！”, yangakabuluw kate, nimtew angom ete mali yu bokolomeliw: “Kawtiw kuaneko, finik so nam teiniw te！”, angbiliw e?

13 Kawtiw kuaneko, iti finik so teininba keliw tewe, Sunbin-Got e Kulais elo akati dawkalfolinba kese tew kasike. 14 Kate, e elo dawkalfolinba kese tewe, nukalem bakayem tem bakayem tem kebuluw weng bakate sak dasuw weng kelei, yukalem Sunbin-Got elo “Fein！”, dangbiliw ibolow akati sak dasuw kebe tew te. 15 Kanele tewe, nu Sunbin-Got em dulum elote dasuw weng kuw bokoyemkabuluw te. Nimtew angom? Nu alik yulo dasuw tew weng be kilele bokoyemomeluw: “Sunbin-Got e Kulais elo fomkamin dim elote dawkalfolse te！”, angakabuluw kasike. Feinka! Kawtiw im weng bokolomeliw: “Kawtiw i kuaneko, iti fein finik so teininba keliw kae！”, angbiliw weng be fein weng kele tewe, Kulais akati kuaneko, iti finik so teininba kese tew te.

16 Yu kilele kililina! Kawtiw i kuaneko, iti fein finik so teininba keliw tewe, Kulais akati kuaneko, iti finik so teininba kese tew te. 17 Kate, e teininba kele tewe, yom “Feinka！”, dangbiliw ibolow be mongom banim kelei, yom sili sili nam ibolow akati kait belei, 18 Kulais em angin keko, kuansiliw kunum waneng alik alik ikati sak banimbiliw tew te. 19 Kaneko kasike, num kawin dim kaleem buluw ding dim bakate, Kulais em ding feneko, “Dokoyema！”, dangbuluw kunum waneng nu kawin dim kaleem

^x 15:8-9 Efesus 3:8; 1 Timoti 1:15 ^y 15:8 Kalan Kunum 9:3-6 ^z 15:10 2 Kolin 11:23

kawtiw alik alik ilo bakiyemeko, teifulu kakabiliw kawtiw fian kebuluw tew te.

²⁰Kate weng be fein bate! Kulais e kuaneko, fein kuw finik soteinse kasike. Beem deiw ete emisik wanin dem kelin tew keko, mali kuansiliw kunum waneng im emisik dawkalfolse kunum kebe te.

²¹Yu kilele kililina! Sua kel akate, mak kunum mak kuankemin em deiw wankese te. Beemdiw, kame akati mak kunum mak finik so kulamin em deiw wankese te.^a ²²Emisik kunum Adam em angin alik alik i kuankemin em deiw ka kel kakawkabiliw kate, em teben tele kunum Kulais em angin alik alik i finik so kulamin em deiw dim ka kel kakabiliw te. ²³Kate, Sunbin-Got akalem ete kawtiw alik alik ilo yemkalfoloke beem ding dukuse te. Emisik ding dim bakate, e Kulais elo dawkalfolse te. Dawkalfosomelei, Kulais em iti toloke ding dim kabalak e, e mali Kulais em angin kesiliw kunum waneng ikati yemkalfoloke te.^b ²⁴⁻²⁵Yemkalfosomelei, Sunbin-Got em “Kaneloke!”, angse eisneng be fein keloke te. Beem ding dim kabalak e, Kulais e alik alik angom kamokim so, auk so kitil so kawtiw iso, auk so kitil so finik iso, alik alik maka angom biilo banim keyemeko, akalem afak kalak da koyemsomi, biim emisik kamok fian kemoke te. Kesomelei, e alik alik bi akalem Sunbin-Alew em teing dim elo dalewei, e ^gawman beem kamokim fian keloke te.^c ²⁶Kate yu kililina! Kulais em akalem afak elo dulewoke fefe maka be kuankemin ete te.^d ²⁷Sunbin-Got em fut tem kel nu atemeko, teing bokolomeluw:

“E alik alik eisneng angom be akalem afak elo kuw da kolewse te.”, anguw te. (Sunbin-Got esik weng be bakayembe kasike, em angse weng **Alik alik eisneng angom** angse weng be akalem dulum elote anginba kese te. Nimtew angom? Akalem ete Kulais elo kitil dulewesomelei, wiin so kelewse kasike.)^e ²⁸Ibik ete, Kulais em alik alik eisneng em afak elo da kolewoke ding dim kabalak e, Sunbin-Min be akalem ete kuluko, elo wiin fian dulewse Sunbin-Got em afak ka kel duku kolewoke te. Duku kolewei, Sunbin-Min beem Sunbin-Alew be alik alik angom biilo bakiyemeko, emisik kesomi, atin kuw fian keko, katiw elote unoke te.

²⁹Nakunum kumel kunum waneng yu kilele ibolow fukunina! Kawtiw i kuaneko, iti finik soteiniba keliw tewe, nimtew angom ete mali yom mutuk biliw kunum waneng i kuansiliw kunum waneng im gomet elo ok da koyemkabiliw e? Nimtew angom ete i kuansiliw kawtiw im dulum elote ok da koyemkabiliw e?^f

^a 15:21 Ulom 5:12 ^b 15:23 1 Tesalonaika 4:16; Fitew Dase 20:5 ^c 15:24-25 Matyu 22:44

^d 15:26 Fitew Dase 20:14 ^e 15:27 Sim Fut 8:6 ^f 15:29 Weng beem mongom ete nu kilele kal kelinba kebuluw te. Kal kunum im ibolow fukunin e amen amen banban kekabiliw kasike. Mali im ibolow fukunin e kanekote: Mali Kolin abiw mutuk fian kunum waneng i mali fein ibolow so ok uninba keko, kuansiliw kawtiw im dulum elote ok da koyemsiliw te. Mali mak em ibolow fukunin e kanekote: Mali Kolin abiw mutuk fian kunum waneng i mali fein ibolow kelinba keko, kuansiliw yelimel mak im dulum elote ok da koyemsiliw te. Iti mali mak im fukunin e kanekote: Ok da koyemin kemin be fakam weng kebe te. Kulais em dim fewtokoliwi, maka i ilo yeniwi, i kuanokoliw kunum waneng biim kiskiw ete te.

³⁰Beemdiw, kuansiliw kawtiw i iti finik so teininba keliw tewe, nimtew angom ete nu bukeko, bakayem tem bakayem tem kakabomeluwi, maka i nulo diwkuw diwkuw yenomin kis kekabiliw e? Kate nu kilele kal keluwete: Kuansiliw kawtiw i fein iti baba teinokoliw kasike!^g

³¹Yu kililina! Yu nem kalan weng kiliko, Kulais Yesus em “Fein!”, dangbiliw kunum waneng kebiliw sako? Kate noya! Kasike, “Fein!”, dangbiliw kunum waneng yom wiin dim kel nakati fein weng bokoyemomeli: Ne diwkuw diwkuw kuanomin so kekabi te. ³²Yu nem kanesi sang kale kililina! Efesus abiw mutuk fian ka kel, ne kut samal atul nam so gansi te.^h Ne kawin dim kaleem ibolow fukunin kuw gelewi tewe, ne nimtew angom ete kut samal atul nam so gansi ye? Kawtiw kuaneko, iti finik so teininba keliw tewe, nu

Sow kutim atin kuw kuaneko, banimokoluw kasike kame, nu sak wanin so, ^wain ok so wanbuma!ⁱ

³³Yu kanelom ibolow teifulubokoliw te!

“Wa kukuw kawtiw iso kakamiw tewe, yom kukuw ken bakati waloke kasike!”

³⁴Feinka! Alik yu iti kilele fukuneko, sili sili nam kukuw kolewina! Kate mali yom mutuk biliw kawtiw i Sunbin-Got elo kal kelinba kebiliw kasike, i sios kunum waneng yulo inkal duyemkabiliw te.

Kal so Kun so Yemkalfoloke em Weng te.

³⁵Mali kunum waneng mak dakalalomeliw: “Kuaneko, iti baba teinokoliw kawtiw im dim e nono keloke ye? Im teinokoliw dim e nono kal anggil keloke ye?”, angakabiliw te. ³⁶Ibolow kau kunum waneng yutaka! Mesik esik yom kawin tem ka kel kailiw ais diwing be kuane tewe, e nam tebeko, finik so kele te.^j ³⁷Keko kasike, kawin tem ka kel kailkabiliw diwing be tebese ais beemdiw ba kate, ^wit diwing yake, mali ais mak em diwing yake, ete kuw te. ³⁸Beli, Sunbin-Got e akalem ibolow fukunin kuw gelewsomi, alik alik ais diwing beem kal amen kuw amen kuw duyemkabe te. ³⁹Beemdiw, e kawtiw im kal akal amen kelew, samal im kal akal amen kelew, awon im kal akal amen kelewsomi, takam im kal akal amen keyemkabe te. Mak akal amen, mak akal amen kuw keyemkabe te. ⁴⁰Abiil eisneng em kal akal amen keyemsomi, kawin dim kaleem eisneng em kal akati amen keyemkabe te. Keko beli, abiil esieng beem kait kon akal amen keyemsomi, kawin dim kaleem eisneng beem kait kon akal amen keyemkabe te. ⁴¹Keyemeko, ataan em kait kon akal amen kelewsomi, kayow em kait kon akal amen kelewsomi, fial im kait kon akati amen amen keyemkabe te. Keyemsomi, fial ikalem kait kon akati amen amen keyemkabe te.

^g 15:30 Ulom 8:36 ^h 15:32 Kal kunum i ibolow fukunomeliw: Kut samal atul nam angse weng be maka kawtiw im kiskiw ete te. ⁱ 15:32 Aisaya 22:13 ^j 15:36 Sion 12:24

⁴² Kawtiw kuaneko, iti finik so baba teinokoliw beem ding dim bakate, beemdiw keloke te. Kawin dim kaleem kilonin fom be kawin tem dukukabiliw kate, im iti finik so teinokoliw ding dim kabalak e, im kal anggil dim be iti nam kiloneko, wa kele te. ⁴³ Kawin dim kaleem kawin tem elo dukukabiliw fom be beit nam keko, wiin banim so kebe kate, iti finik so baba teinokoliw ding em kulosoluw kal anggil be auk so kitil so keko, wiin fian so keboke te.^k ⁴⁴ Feinka! Kawin tem elo dukukabiliw fom be kawin dim kaleem eisneng kate, iti finik so baba teineko, kulosoluw kal anggil be abiil tикин em eisneng ete te. Nimtew angom? Kawin dim kaleemdiw abiil tикин ka kel akati kal amen amen be kasike.

⁴⁵ Sunbin-Got em fut tem e bokolomele:

“Emisik kunum Adam e finik so kese kale!^l,
ange kale. Angse kate, fefe Adam^l e finik so duyemkabe finik kese te.^m

⁴⁶ Kasike yu kilele ibolow fukunina! Emisik ding dim bakate, kawin dim kaleem eisneng fitew kekabe kate, ibik ete abiil tикин em eisneng fein fitewkabe te. ⁴⁷ Sunbin-Got e kawin dim kaleem tawal kuluko, emisik fitewse kunum Adam elo kai kolewse kate, fefe kunum Kulais ete abiil tикин elote talse te. ⁴⁸ Kawin dim kaleem tawal so kaise kunum Adam em angin i akalem emdiw tawal atew biliw kate, abiil tикин em Adam em angin i akalem emdiw abiil tикин em kal anggil kulosoluw te. ⁴⁹ Beemdiw, nu kame kawin dim kaleem tawal so kaise kunum Adam emdiw tawal atew kebuluw kate, sow ding dim kabalak e, nu abiil tикин em Adam emdiw abiil tикин em kal akal kulosoluw te.

⁵⁰ Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Nem weng kaleem mongom e kanekote: Kawin dim kaleem kal so kun so kawtiw i Sunbin-Got em ^gawman dim elo nam uneko, ka kel biw te! Beemdiw, nukalem kilonin keyemomin kebe kal anggil be kiloninba keko, sunsun boke eisneng mak nam kule te.

⁵¹ Kame yu nem ibolow win sang be kililina! Alik alik nu kuaninba lekokoluw kate, alik num kal anggil be fein alwol keloke te.ⁿ ^o ⁵² Fefe ding dim em fefe fongket weng gaanoke ding dim bakate, kiin kalili angin atew fongate akate kuansiliw kawtiw imisik finik so teineko, kal anggil kikis mak kulosoluw te. Kuliwi, kuaninba finik so kebuluw kunum waneng nukati kikis kal anggil mak kuluko, alik alik nu diwkuw diwkuw finik so bokoluw te. ⁵³ Nimtew angom? Kawin dim kaleem kuanko, kilonoke kal anggil be kuaninba keko, nam kilone kal anggil mak minggiyemoke kasike.^p ⁵⁴ Kawin dim kaleem kuaneko, kilonoke kal anggil beem kuaninba keko, nam kilone kal anggil mak minggiyemoke ding dim bakate, Sunbin-Got em fut tem em weng kale fein dem so keloke te. Weng be kanekote:

^k 15:43 Filibai 3:20-21 ^l 15:45 Fefe Adam be Kulais ete te. ^m 15:45 Talfut Kese 2:7

ⁿ 15:51 1 Tesalonaika 4:15-17 ^o 15:51-52 Matyu 24:31 ^p 15:53 2 Kolin 5:4

“Kuankemin em kitil e ankiw dako, banim kelewse te.^q

⁵⁵ Kuankemin kutaka! Kame, kom mali alik ilo bakiyemkabe kitil e nal kel be ye?

Kuankemin kutaka! Kame, kom betbet duyemeko, yenkabelew kitil e nal kel be ye?”^r

⁵⁶ Nimtew angom? Kuankemin em betbet duyemeko, yenkabe em kitil e sili sili nam ete kasike. Keko beli, sili sili nam em kitil e Sunbin-Got em kukuyemin weng ete te.^s ⁵⁷ Kaneko kasike, nu Sunbin-Got elo “Weso! Seyol!”, dangbuma! Nimtew angom? Num Kamok Fian Yesus Kulais em kitil e kuankemin be ankiw dalei, nu em kanese beem dim e kuankemin beelo bakilewkabuluw kasike.

⁵⁸ Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Kaneko kasike, yu kitil kuw keko, ibolow kau uninba kesomi, finik so deiw ka kel kuw kakamoliwka! Kakabomeliwi, yu bukeko, Kamok Fian em aluwbamin kilele aluwbamoliwka! Nimtew angom? Yom aluwbamin be fein dem mak gilaloke kasike.

Fol em “Kaneloki!”, Angse em Weng te.

16

¹ Yutaka! Sua kale akate, yu nelo fut mak boko, bokonemomeliw:

“Num tum win kisol bonggusomi, Sunbin-Got akalem wiin so amkose kunum waneng ilo dababayemokoluw em dulum elote nu kame nono kelokoluw e?”, nangsiliw te. Nelo dakalaliw beem yan weng e kanekote: Yu nem Galesia sios kunum waneng ilo kukuyemsi deiw akati gelewoliwka!^t ² Gelewliw kasike, yu ben kel ben kel ding kabalak e, alik alik em emisik ding kele ding dim kabalak e, yukalem ibolow fukunin geleweko, yom aluwbamin kulusiliw em atuk mak duku kemoliwka! Mesik esik nem toloki ding dim kabalak e, yu tum win kuluko, dukulomin fen kemokoliw kasike. ³ Kaneko biliwi, nem yom dim toloki ding dim bakate, yu mali kunum mak kuluko, memen keyemoliwka! Keyemiwi, ne yom tun win dukukabiliw beem dulum elote fut mak bosomi, ilo fut beso, on kisol beso, alik alik makuw Selusalem abiw mutuk fian kalo yemdaloki te. ⁴ Yemdaloki kate, ne nakalem ibolow fukunin kuw geleweko, “Ken o, wa o!”, angeko, diwsomelii, iso neso, alik alik nu makuw Selusalem abiw mutuk fian kawtem elo unokoluw te.

⁵ Kame, ne Masedonia aneng fian kunum waneng im fukun uneko, aneng ka kel kulfliko, ibik ete yom fukun toloki te.^u ⁶ Telesomi, ne sukum ding kuw yuso ka boki te. Sukum ding yako, tiak ding yako, nakal akokow so bi te. Mesik esik ne “Asolow so kele ding baniroke ding yuso fenboki te!”, angeko, yuso boki te. Kate, ne tiak ding yuso bi tewe,

^q 15:54 Aisaya 25:8 ^r 15:55 Osea 13:14 ^s 15:56 Ulom 7:7-13 ^t 16:1 Ulom 15:25-26;

2 Kolin 8:1-9 ^u 16:5 Kalan Kunum 19:21

yu ibik ete nelo dokonemsomi, nem unoki aneng kalo namdaloliwka!^v ⁷Feinka! Kamok Fian e ibolow kele tewe, ne yuso nam kakin kuw boki te. Ne yuso bomin beem dulum elote “Tiak ding bin keko, bin em boka!”, angi te. ⁸Kate kame, ne Efesus abiw mutuk fian kale kel, “^Bentikos em ding banimoka!”, angomi, ding fenbi te. ⁹Nimtew angom? Sunbin-Got e abisom fian mak busunemei, ne kale kel aluwbamin fian so kebi kasike. Kate, maka kenembiliw kawtiw banban ikati bomi, ilum dukanembiliw te.^w

¹⁰Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Timoti em yom mutuk toloke ding dim kabalak e, yu ken kukuw kukulewiwi, e yom awan elo kanelom finganemoke te! Nimtew angom? E nemdiw Kamok Fian em aluwbamin kunum kebe kasike.^x ¹¹Alik yu kanelom elo sakok kelew bokoliw te!^y Em iti yulo koyemoke ding dim kabalak e, yu elo yukalem ibolow menew so iti nem fukun elo dababaloliwka! Nimtew angom? Ne eso, mali fein ibolow so nakunum kumel iso, alik alik biim ding fenbi kasike.^z

¹²Abolos em dulum em weng kal e kanekote: Banban ding ete ne kitil kuw bokolewomeli: “Ku mali fein ibolow so akunum kumel iso Kolin abiw mutuk fian em sios kunum waneng im fukun unemolewka!”, dangakabi kate, e kame telinba keko, “Ken ding keloka!”, angomi, beem ding fen alakabe te.^a

Fefe Kewkew Weng te.

¹³Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu kilelsiko, kiin kiin dako, kuteboliwka! Yom fein ibolow e kitil kuw aluwboliwka! Yu kalaang kuw keko, kitil keko, kakamoliwka! ¹⁴Mali ilo ibolow mutuk fian kelew kelew kukuw be alik alik yom aluwbamin beem mutuk ka kel bomaka!

¹⁵Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Yu Stefanus so, em angin iso alik ilo kilele kal kekabiliw te. I Akaia aneng fian em emisik Kulais elo “Fein!”, dangsiliw kunum waneng kebiliw te. Kesomeliwi, i bukeko, Sunbin-Got akalem galmoste kunum waneng ilo dokoyemkabiliw te. Kame ne yulo kitil weng mak bokoyemomeli:^b ¹⁶Yu kanekabiliw kunum waneng so, mali imdiw bukeko, iso aluwkabiliw kunum waneng iso, kunum waneng alik alik biim afak kuw kebomi, boliwka!

¹⁷Stefanas so, Foltunatus so, Akaikus so, alemsal kunum bi nem fukun talsiliw kasike, ne kalfong fian keyemsi te. Yu ki keko, nelo nam neteminiw kasike, isik yom abin kuluko, nelo netebam talsiliw te. ¹⁸Telesomeliwi, sua kel yom ibolow tem keyemsiliw emdiw, i kame akati nem ibolow tem dokonemsiliw te.

^v 16:6 Ulom 15:24 ^w 16:9 Kalan Kunum 19:8-10; 2 Kolin 2:12 ^x 16:10 1 Kolin 4:17

^y 16:11 Timoti e itol banban kelinba keko, sak tanbel kunum kuw kebe kasike.

(1 Timoti 4:12) ^z 16:11 1 Timoti 4:12 ^a 16:12 1 Kolin 3:6 ^b 16:15 1 Kolin 1:16

Kaneko kasike, yu kunum waneng biimdiw wangweng kukuw kuw
kukuyem kemoliwka!

¹⁹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Esia aneng fian em sios
kunum waneng i yulo “Yukal o!”, yangiw te.

Akuila so, Bilisila so, yemkal biso, ikalem am bonggukabiliw sios
kunum waneng iso, alik bi Kamok Fian em wiin dim e yulo “Yukal o!”,
yangiw te.^c

²⁰Alik alik kale kel biliw fein ibolow so kunum waneng i yulo “Yukal
o!”, yangiw te.

Alik alik yu Sunbin-Got em angin num kukuw keko, yengimel yukalem
falal kolew kolew keko, “Biliw yako!”, ange ange kemoliwka!

Fol em Akalem Teing eso Bose em Weng te.

²¹Nakunum kumel kunum waneng yutaka! Kame weng kale, Fol
nakalem teing dim so boli te. ²²Mali kawtiw mak Kamok Fian elo ibolow
mutuk fian dulewinba keliw kawtiw im dulum elote Sunbin-Got em weng
e ilo yakok keyemboka!

Malanata!^{d e}

²³Kamok Fian Yesus em ibolow folok e yuso boke te!

²⁴Kulais Yesus em wiin dim e ne yulo ibolow mutuk fian keyemkabi te.
Bete kuw. Aso num fut weng boyemuw fut kame kilaka.

^c 16:19 Kalan Kunum 18:2,18,26 ^d 16:22 Kibulu weng beem mongom ete “Kamok Fian ku
tololewka!” ^e 16:22 Galesia 1:8-9